

GAZDASÁGI LAPOK

9. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1908 Márczius 1.

Gazdák figyelmébe!

Schloesing Theofil világhírű francia agrikultur-vegyész által Marseille-ben gyártott egyedül álló védekezési szereit a peronospora, lisztharmat, fenésedés, sárgaság, fűrtrothadás, szőlómolyok, hernyók, burgonya peronosporája és gyűrűs betegsége, valamint minden más a mező, szőlő és kertgazdaságban előforduló **gomba és rovar-élősdiek ellen**; továbbá G. & V. Moreels, Gand (Belgium) feltárt **Peru-Guano**, a világ legjobb, legolcsóbb és legértékesebb szerves trágyájának egyedüli vezérképviselője a magyar birodalom területére.

Frankl Adolf banküzlete

Budapest, Eötvös-utca 19. (Saját ház.)

Árajánlattal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgálunk.

Tavaszi trágyázáshoz a Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszforsavas munkákkal és árajánlattal

den növénynek legjobb trágyája. — Kivánatra szakítal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérkép elő.e.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárval és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám. VI., Andrassy-ut 26. szám.

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzügyintézet szakértője által a helyszínen megállapított **valóságos** érték 2/3-ig eszközöl a **legkedvezőbb** feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alanti czég. Elsőrendű **ajánlatok** ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdésösödésre megbízható felvilágosítás **díjmentesen** nyújtatik. Előleges megbeszélés végett a czég egyik beltágja kívánatra **saját költségünkön** utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Czím: **FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. sz. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.**

Folyó évi márczius hó 17-én, d. e.

9 órakor Német-Ladon, négy szomszéd község bevonásával

hidegvérü lódíjazást

rendezek. — Miután előreláthatólag sok és jó anyag fog bemutatni, venni szándékozók becses figyelmét felhívom erre a napra.

Vasutállomás Lad-Gyöngyös. A díjazás helye közel az állomáshoz. Előzetes megkérésre koesi vár az állomáson.

Gróf Hoyos Miksa.

Prima, nyitramegyei, uradalmi

HANNA-ÁRPA

vetési czélra, FLEISCHL SAMU gabonakereskedő czégnél, Budapest, Szabadság-tér 16., jutányos árban beszerezhető.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 68,

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgáry-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kasza- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecska- és répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalomok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntöde Nagy-Kanizsán.

Malomépítéset. Teljes szivattyuművek.

AJÁNLIJA:

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-gépét 27-43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben. Szecska-, répavágó- és ekékéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Uradalmi főtisztnek

ajánlkozik egy minden irányban kitünően képzett és a legjobb ajánlatokkal rendelkező egyén. Ajánlatok „B. 591.” alatt.

Gazdasági,

intézői, ispáni állást keres azonnali vagy későbbi belépésre okleveles, róm. kath. vallású, 30 éves, gyermekora óta gazdaságban nevelkedett, nősülni kívánó fiatalember, aki a mezőgazdaság minden üzemében, valamint a könyvvezetésben is teljes jártassággal bír. Kívánatra felajánl az állás betöltésénél próbaidőt is. Czim: A. B. Zalavár.

Munkásfelügyelő

a diószegi cukorgyár gazdaságában 5 évig szolgálatban volt, kiváló szakismerettel, kitünő bizonyítványokkal, nagyobb gazdaságban megfelelő állást keres. Czim: Öregebb Csizmarik Ferencz, Kossuth, u. p. Pozsony-Diószeg.

Önálló állást

keres 13 évi gyakorlattal, elméletileg eléggé képzett nős, kis családú gazdatiszt. Czim: Gazdatiszt, Arad, Varjass-utca 9. sz.

Földmivesiskolát

végzett, jórású 27 éves nőtlen, keresztyén, intelligens gazdatiszt 7 évi praxissal, ispáni vagy segédtisztai állást keres bármikor belépésre. Ajánlatokat kér „Szerény igényű 1173.” jelige alatt a kiadóhivatalba.

Intézői állást

keres azonnali, esetleg későbbi belépésre elméletileg képzett, 33 éves, keresztyén, nős, szerény igényű gazdatiszt. A magyar, német, tót nyelveket tökéletesen bírja; 17 évi gyakorlatát Pozsony-diószegben, telföldön és alföldön szerezte. Jártas a keményítőgyár-, malom- és szeszgyár-vezetésben. Szíves megkereséseket kér Lázárovics Károly, Solt, Pestmegye.

Szakképzett

gépész, nőtlen, ki lokomobil- és stabil-vizsgával rendelkezik; ugyszintén az összes fajta motorokról tanfolyamot végzett, mint vezető egy évi működött motorgyárban, mezőgazdasági gépek szakszerű javításában, azoknak kezelésében teljes jártassággal bír. Mint ilyen, nagyobb gazdaságban, avagy gőzmalomban éves állást keres. Szíves megkeresések Dziallas Géza Parno, Zemplén m. küldendő.

Szorgalmas

és erélyes, ref. vallású, 21 éves, nőtlen ifjú, földmivesiskolát jó sikerrel végzett, kellő gazdasági gyakorlattal rendelkezik, annál inkább is, mert kiskorától fogva gazdaságban nevelkedett, szintén gazdaságban megfelelő állást keres. Igénybevévőknek szíves megkeresését kéri Mikés Miklós Mezőtur, Virág-utca 534. szám.

Vetni való

gabona és búkköny jutányosan kapható Hirschmann Sándornál, Csáktornya.

Betöltendő állások.

Jó házból

származó fiatal ember mint **volontair** foglalkozást nyerhet egy kitünően vezetett keresztyén birtokosnál. Aiánlkozik „Sz. 592.” jegy alatt.

Ispán és kulesár

kerestetik. Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Irnok kerestetik.

Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Gépész és Kovács

kerestetik. Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Gazdatiszt kerestetik.

Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Számtartó kerestetik.

Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Béresgazda

kerestetik azonnali belépésre, ki a tót nyelvet bírja. Ajánlatok „Szeszgyár 616” czímen a kiadóhivatalba.

Gazdasági irnoki

állás üresedésben van egy 2500 holdas birtokban Tolnavármegyében. Megkivántatik, hogy az illető a gazdasági intézetet jó sikerrel végezte. A német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja. Javadalmazása: teljes ellátás és 600 kor. évi fizetés. Pályázatok küldendők Zöld János kasznár urnak Szedres, Tolna vármegye.

Gazdasági segédtsízt

kerestetik több évi gyakorlattal. Évi fizetés 480 korona, élelmezés és lakás. Bizonyítványmások, melyek vissza nem küldetnek, folyamodvánnyal együtt küldendők Harasztó Oszkár vizneki gazdaságához, u. p. Viznek, Hevesmegye.

Főgépész állás

tölte dő be április hó folyamán mélt. Károlyi Imre gróf mágocsi uradalmában. Elektro-technikai tanfolyamot sikeresen végzett pályázótól megkivántatik, hogy a gőzeke és iparvasúti mozdonyok, cséplők, stabil- és mobil gépek, valamint kisebb gazdasági eszközök, továbbá villamos erőátvitel és világítás szakszerű kezelése, szerelése és javítása körül teljes jártassága legyen. Évi kezdő fizetése 1600 korona, azonfelül terménybeli járandóság (conventió) körülbelül 800 kor. értékben, ötödéves korpótlék, lakás, 1 holdas konyhakert. Bizonyítványmásokkal ellátott kérvények legkésőbb f. é. márczius 15-ig küldendők következő czimre: Uradalmi Főintézőség, Nagymágocs.

Lovak kelessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 786.

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására

2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve, ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt.

Fásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredési biztosítással ezre 45 frt.

Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban:

Fehér borfajok:

Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézesfehér, Ezerjű, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling.

Vörös borfajok:

Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon.

Csemegefajok:

Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb.

Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt

Gyökeres " " II. " 5 "

" " I. " 16 "

" " II. " 10 "

" 2 éves gyökerű 18 "

Hazai nemes vesszők sima 10 K,

gyökeres 30 K a fenti fajokból.

Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom.

Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni.

Hegyi bor:

Fehér hectoja ———— 10.— K

" pecsenyebor ———— 56.— "

Siller ———— 50.— "

Vörös ———— 60.— "

50 literen felül.

Székely I. József

Gyöngyös, Szent-Urban-Templom.

ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyuk-, liba-, fogoly-, fázán- és kacsatojásokhoz.

Keltetőgépek részletfizetésre Keltetőgépek szabadalma a Ausztriába és Magyarországra. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg bei Wien, III. sz.** Ezen szakmában az egyedüli gyár.

KLISÉKEI

MINDENMÉ NYOMTATVÁNYOK H. Z. SZEP ÉS TISZTA KIVITELBEN PONTOSAN ÉS OLCSON HÉSZIT

VIRÁG ÉS HOROVITZ

PHOTOGINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE

BUDAPEST

VIII. VAS-UTCA 7.

VÁROSI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN ESKÖZÖLTETNEK.

Préselt

buzaszalmát

és zabszalmát

szállít

elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Bajmok (Bácska).

Fajtojások!

Reitter Oszkár

Nagybecskerekén kaphatók I. rendű fajtisza, Angliából hozott törzsek utáni **Fehér Orpington** } tojások darabja **Sárga Orpington** } **70 fillér.** **Pekingi kaosa** }

Rázásmentes biztos csomagolás faldobban ingyen.

Angol emdeni ludak, fehér és sárga orpingtonok, pekingi kacskák készletben.

ALLAMI NAGY ARANYÉRMEK! Győzelmi díjak számos hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetés. Tojások tavaszi szállítására most már előjegyezhető!

Hirdetmény. Akáczcsemete

Mauthner magból 60—70 centi magas, ezrenkint 3 frt, 70—80 centi magas 3 50 frt, 2 éves akáczcsemete 150 centi magas, ezrenkint 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenkint 5 frt, legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a fűszalóki vasutrá feladás mellett, alólírottnál kisebb és nagyobb mennyiségben, őszi és tavaszi szállításra kapható. Százezren felüli megrendelésnél 5% kedvezmény. Dobos Imre főszolgabíró Tiszalökön, Szabolcsm.

Szepességi

kárpáti fenyőborovicska,

valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitünő szer gyomorba ellen, határos étvágygerjesztő és gyomorerosító, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású. Nemesak Magyarországon de más európai államokban és Amerikában is a legjobb hírnévnek örvend. Postakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér.

Ganovszky Gusztáv

fenyőborovicska-gőzfűzde társaság Szepesszombat (Szepes m.)

KUTSZIVATTYUKAT

„DIADAL“

lánccszivattyukat és szivattyukat minden egyéb czélra szállítanak

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

szivattyú- és tejeskondó specialisták Budapest, V., Báró Atzél-u. 3. A Vígyszínház tőszomszédságában.

Pannonia szálloda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Gyümölcsoltványok,

gazdasági és díszfák árjegyzék szerint. Akácza-csemete ezre 4—6—10—15 korona, gleditschia csemete ezre 8—10 korona. Bora rózsák 2—3 éves vadrózsára nemesített erős példányok 10 drb 4.— korona, 25 drb 8.— korona. Árjegyzék ingyen.

Eötvös Lajos és Társai

kereskedelmi kertészete Tarczal (Zemplén m.)

Yorkshirei tenyészállatok

eredeti fajtisza tenyészetből, Angliából importált legnagyobb fehér faj, 8—10 hetes malacok á 25—30 kor., idősebb malacok és tenyészállatok elősúly-kilogrammonként 250 korona. Megrendelések **Frey Károly** hercegi uradalmi intézőhöz, **Pusztavacs**, Pestmegye.

Eladó élőfák.

Luzfenyő 1 méter magas 70 fillér, 75 centiméter magas 56 fillér, 50 centiméter magas 40 fill. Vékonyhéjú diófa: 2 méter magas 70 fillér. Faiskola: Gönyő (Győrmege). Csomagolás önköltségen, vasuthoz (hajóhoz) szállítás ingyen. — Megrendelhetők:

Márffy Ede, Budapest, Vár, Országház-utca 2.

Könyvelés.

Az egyszerű és kettős gazdasági könyvvelben perfect, független, idősebb, gazdasági ismeretekkel bíró könyvelő elvállalja gazdaságok és uradalmak könyvelésének berendezését, vezetését és mérlegszerű lezárását, mindenütt az adott viszonyokhoz és kívánalmakhoz legcélszerűbben alkalmazva. Bizalmi kiküldetéseket, rovancsolást, leltározást és a meglévő könyvek felülvizsgálását is hajlandó teljesíteni. Honorárium mérsékelt. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnek „Könyvelés 1087” jelige alatt.

FEHÉRLŐ-SZÁLLÓ étterme

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15. Kitünő magyar konyha, figyelmes kiszolgálással. Ebéd 75, vacsora 65 kr. — Szépvényfűzet 10% engedménnyel. ♦ Földbirtokosok találkozó helye. Tulajd. **KOLB JÓZSEF**, Csalányi-vendéglő volt főpinczére.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre . . . . . 8 "
Negyed évre . . . . . 4 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden után nyomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	149
A mezőgazdasági érdekképviselőiről. — Gróf Keglevich Gábor	150
Tárca. Az Amerikában élt munkások sora.	150
Az 1907-ik évi XLV-ik t. cikkéhez. — K. K.	153
Törpe gula-körtefák nevelése.	154
Könyvismertetés	154
A magyar vizitársulatok.	
Kérdések és feleletek.	155
Kérdések: Hatástalan, sőt vészhozó oltás orbáncz ellen? H. S. — Serradella mint közbeszurt zöldtrágya. O. M. — Trifolium repens, fehérhere műtrágyázása. W. A. — Zsombolyozott here eltartható-e nyáron? S. S.	
Feleletek: Az árvarozsna mint legelőfü. D-y. — Nyárfák ültetése a határra. P. — Foltos műrót kijavitása. Legány Ödön. — Akáczegetések elültetése. C. — Aratórész kévekötd, helyesebben marokszedő aratógép után. P. — Juhnyíró olló használata. D. L.	
Hírek	156
Apró szakközlemények	157

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Az Orsz. Gazd. Egyesület a szerb kereskedelmi szerződés ellen. — Áremelkedés a marhapiaczkokon. — A La Plata államok sok buzája nyomja a piacot. — A lecsökkent váltó benyújtások és az Osztrák-Magyar Bank. — Erdőpusztítás Franciaországban. — A lentermelés nehézségei.)

Még egy kis parázs rugdalózást vitt végbe a tél és olyan bő havas esőket zuditott ránk a hét elején, hogy már-már azt hittük, hogy vége-hossza nem lesz. De kedden-szerdán már tavaszi langyos napsugár sütött és neki veszekedett az olvadás, úgy hogy alig birták a vizárkok és csatornák magukba fogadni a hőmpölygő sok hólevet. A meleg esők feloldották a föld fagyát és van most olyan sár a falukon, hogy no! Ennek is vége lesz és majd csak tán elkezdjük a vetést nemsokára. Ebben bizakodnak a gazdák és készülnek a tavaszi hajrá! munkára. A sok nedvességre nincs okunk haragudni. Elkelő az a földeknek. Aztán azok a hitvány buzák 1—2 nap alatt mintha megint zöldelni akarnának. A ragyogó napfényben kezd a zöld szín végre festeni. Kifagyások tehát remélhetőleg nem fognak előfordulni. A hegyekben még van hó és innen van, hogy éjszakánként gyenge fagyok még

vannak és lesznek is egy ideig, a míg csak ez a hó is el nem takarodik.

*

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatósága erélyes lépéseket határozott el, foganatosítani a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés ellen és az országgyűlési képviselők körében készül hangulatot kelteni. Ezt meglegedésül vesszük tudomásul. Mert nekünk a szerb behozatal nagy kárunkra lenne. Csak lenne eredményes a mozgalm. A mi a marhapiacot illeti, a szokásos tavaszi árjavulás már megkezdődött. Az ipolysági vásáron, mely nyugati marhára nézve az ország egyik irányadó piaca, a múlt hetfői vásáron élősúly métermázsánként 4 koronával fizették a tarka ökröket drágábban, mint az előző vásáron. Prima 12—13 mázsás (páronként) 70 koronáért ment métermázsánként ott helyben, Ipolyságon, érte a lemázsálást. A gabonapiacozn ellenkező az irányzat.

*

La Plata vehemensül dobja a piacra buzáját. Azt mondják, hogy az ottani pénzhiány okozza, hogy az idén lazasan ad tul különben meglehetősen buzatermésén. Ez szoritja le a buza árakat a világpiacozn és ennek van visszhatása a mi piacunkra már azért is, mert a mi vevőink ezt kedvező körülményül használják föl arra, hogy a maguk javára hajlitsák az árakat. Csakhogy ennek megvan a határa. Készleteink csekélyek s a fogyasztásnak még 5 hónapig kell ellátva lennie. Hihetetlen, hogy daczára a fogyasztásban tapasztalható nagy takarékoságnak, elegendők legyenek a készletek és ha külföldről kell buzát behozni, a mit elkerülhetetlennek tartunk, akkor ennek a buzának 7 korona 50, illetve szerződéses tétellel 6 korona 30 fillér vámot kell fizetnie. Hova kell lesülyedni a Plata buzáknak, hogy hozzánk a mai árak mellett behozhassák?

*

A feszültség a pénzviszonyokban napról-napra szünik és a pénz nehéz megszerezhetőse helyébe a pénzhezjutás könnyebbülése következett be. A takarékpénztári betevőkre nézve ugyan nagyon kellemetlen, hogy a fővárosi intézetek most már csak 4%-ot fizetnek a betétek után és az adót is a betevőre hártják, de az is egyik jele annak, hogy a pénz bővében van. Ennek különben legbiztosabb fokmérője az Osztrák-Magyar Bank váltó-tárczája, a mely összehasonlitva a múlt évvel a következő:

Leszámitolt váltók 1906 október végén 802 millió korona, leszámitolt váltók 1907

február közepén 551 millió korona, leszámitolt váltók 1907 október végén 865 millió korona, leszámitolt váltók 1908 február közepén 455 millió korona.

Ezek a számok mindent megmagyaráznak.

*

Irtunk már a magyarországi erdőpusztításokról, hogy lássák olvasóink, hogy e téren nem állunk egyedül és hogy másutt miként vélekednek e kérdésben. A Journal d'Agriculture pralique február 20-iki számában ezeket írja: *Déleglise*, francia országgyűlési képviselő kérdést intézett Ruauhoz, a francia földmívelési miniszterhez, hogy van-e tudomása azokról a nagymérvű erdőpusztításokról, a melyek most Franciaországban napirenden vannak. Elő is sorolja az ország egyes részeiben végbemenő erdőirtásokat és azt kérdezte a minisztertől, hogy mit szándékozik ez ellen tenni? Ruau azt felelte, hogy ez idő szerint az állami erdészeti közegek nem képesek meggátolni a tudomása szerint is túlzásba vitt erdőpusztításokat. De gátot szabni ennek kell. Az utolsó ülészakon lett is ily irányu törvényjavaslat beterjesztve a kormány részéről, de nem került tárgyalás alá. Most nem sokára egy újabb törvényjavaslatot fog beterjeszteni és tárgyalás alá vétetni. Érdekkel várjuk e törvényjavaslat beterjesztését és tárgyalását, mert meg fogja könnyíteni a mi felfogásunk kiképződését. Mert orvosságot akarunk, de nem olyat, a mely méreg orvosság helyett. Mi tisztában vagyunk azzal, hogy az erdők forgós kezelése a magán-erdőbirtokok elköttya-vetyélését fogja meggátolni. Az ország erdőállománya fönnt tartva és elégséges forrása lesz az ipar és a háztartások céljaira. Az erdő hitelalappá válhatik, mig most nem az. A cél ideális; de óriásilag függ a megoldás módjától, a melyben nem csak egyoldalú erdészeti, de mezőgazdasági szempontokat is nagyon figyelembe kell vétetni.

*

Az ország lentermelésének föllendítése érdekében az újabb időben sok történt. Kormánysegítséggel lenfeldolgozó gyárak jöttek létre, melyek a gazdától a fonalelőállítás céljából termelt lenkórót átveszik és szakszerűen feldolgozzák. A lenfeldolgozó gyárak utazói bejárják az északi vármegyék gazdáit és rábeszélnek a lentermelésre. Vannak, a kik vállalkoznak. Áttanulmányoztunk egy ily ajánlatot és gondos számításal arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a dolog elhibázott alapon indult meg. A Hont-, Nógrád- és felső bars megyei gazda a csanád megyei gyár-

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

nak adja el a lenkórót. A viteldij vasuton terjedelmes árunál ily nagy távolságra olcsó nem lehet. Ezt a gazdának kell megfizetnie. A beváltási árak oly csekélyek, hogy a tiszta jövedelem nagyon problematikus és e mellett földzsaroló, mert teljesen exportáltatik a gazdaságból a nélkül, hogy a kivitt tápszerek visszajönnének. A gyár közgei rábeszélnek a gazdákat akkor is, ha *szárcz régióban* vannak s ha *kötött* a földjük, holott a lennek nedves éghajlat kell és csak szeliden kötött földben diszlik. Ez a hibás mozgalom nagy deceptiókra fog vezetni. A helyett, hogy előmozdítólág hatna a termelésre, végleg el fogja venni kedvét a gazdáknak. Minden okoskodás hiába való. A vámtarifában a len vámentes. Az orosz lennel kell megküzdeni és az a mi munkabéréink mellett lehetetlen. Franciaország belátta ezt és hogy megmentse hanyatló lentermelését, termelési prémiumokat ad. Évről-évre megállapítja a francia törvényhozás a termelési prémiumokat. Például 1908-ra 60 frank hektáronként, vagyis 27 korona magyar holdanként. Hogy ez sem túlzott prémium, az abból derül ki, hogy e mellett a termelés nem fokoztatik, csak stagnál. Csak a dekadencia van megállítva, de haladás nincs. A pénzügyminiszter nálunk ilyen ideákhoz savanyu képet vág, míg kedvesen mosolyog, ha új adó forrásokat nyithat. Hát ez közvetve az lenne, — mert a nedves hegyi vidékeken a keresetképeséget emelni, a háziipart, mely majdnem nullára törpült, újra fölélesztene és a földjövödelmet fölemelné. Ámde ez csak közvetett mód, a mely nem termi meg 24 óra alatt adógyümölcsöt — tehát nem sokat ér.

De viszont mi is azt mondjuk, hogy iparfejlesztésre megszámlálatlan pénzeket kiadni a jutalmazó termelés föltételei nélkül nem egészséges dolog. Így nem sok reményünk lehet arra, hogy az orosz lenből készülő rumburgi vászon helyett magyar lenből készült magyar vásznat hordjon a magyar ember. Egy pár optimistával lehet az illetőnek nagy kárára kísérleteket végeztetni. De mire jó ez?

y.

TÁRCZA.

Az Amerikában élt munkások sora.

Mutatvány *Löhever Andor* »Az amerikai kivándorlás és visszavándorlása című művéből.

III.

Nézzük most *Kiszely Józsefet*, a rimabányai tót embert, a ki elég jól beszél magyarul, a ki mint amerikai polgár jött haza családi ügyeit rendezni, a kinek felesége Amerikában csendes örült lett, a kit most haza hozott s vele jött 11 éves és már magát amerikainak mondó, ügyes, élelmes fia. *Kiszely József* csodálkozott azon, hogy neki, mint amerikai polgárnak, magyar utlevelet adott a jegyző, holott megvannak az amerikai polgári honossági iratai. *Kiszely József* 15 évig volt kint Amerikában; 8 évig Pennsylvániában és 7 évig W. Washingtonban. Pennsylvániában 8 évig kőszénbányában dolgozott naponta 1-25 dollárért. Ő is belátta, hogy burdot tartani milyen előnyös, így ebből havonta 31—40 dollárt vett be s így lassan mégis odáig vitte, hogy két házat, illetve házhelyet per 125 négyzetláb vett, az egyiket 1896-ban 220, míg a másikat ő építette s megér 500 és 600 dollárt, vagyis 2500 és 3000 K-t. Nyolcz év mulva Washingtonba ment, a hol, mint régi mészároslegény, mint mészáros, kész hust árult s az üzlet jól

A mezőgazdasági érdekképviselőtről.

Irta: *Gróf Keglevich Gábor.*

II.

Ha a gazdaközönség saját községének gazdasági tanácsát önmaga választhatja, — ösmeri is az illetőket mind — s ha meg is lesz a választással mindig egybekötött korteskedés, nem fájulhat el annyira, mintha esetleg egy előttük idegent kell választaniok!

Nem elegendő tehát az, hogy egy központi szerv, — a kamara — legyen erős, hanem nekünk a gyakorlati életben, kint a vidéken kell erőseknek lennünk, mit csak az érintkezés közvetlenségével lehet és tudunk fentartani és biztosítani. És miután — sajnos — eddig a szabadtársulás nem adta meg minden részében az országnak a mi várakozást — hosszú időközön keresztül — hozzá kötöttünk, nincs semmi ok arra, hogy a kényszerű társulás által ma a községi és járási formát el ne fogadjuk.

Ma már nem elven kell lovagolnunk, de a czélszerűségét kell szem előtt tartani. Ezzel a szabadtársulás nem bénítatik meg, mert mindig tág tere lesz a kisebb-nagyobb körzetekre kiterjedő, *specziális* célokra való egyesüléseknek, melyek ha létesülnek, a csatlakozás által teljes összefüggést kapnak az érdekképviselő hivatalos szerveivel. Ez azonban még a messze jövő reménye, miért várjunk addig is és miért engedjük át a tért teljesen más behatásoknak, mely nem lehetetlen, hogy elzárja a helyes iránybani haladás lehetőségét, midőn a felszított elfogultság és mesterségesen táplált idegenkedéssel állja útját a legönzetlenebb munkásságának.

Egy általános jellegű gazdasági egyesület, már az önkéntes szabad társulásból kifolyólag sem lehet oly erejű, mint egy kamara és nem is valószínű, hogy a kamara mellett fennállhasson, mert a kamara föllelendi magában mindazon ténykedéseket is, melyeket eddigelé a gazdasági egyesületek végeztek. Ilyenek: *a téli mezőgazdasági és házi ipartanfolyamok rendezése, népies felolvasások, a mezőgazdasági ismeretek terjesztése, álladidjazás, helybeli kiállítások, apaállatok beszerzése, tenyészállatok felülvizsgálata, tenyészkeretek megállapítása, munkás közvetítés, káros rovarok, növények*

ment, mert naponta 10—12 dollárt is keresett, mert a hus fontját 5-5 centért vette, 13 kr.-ért, illetve 26 fillérért és eladta 15—18 centért, vagyis 37 kr.-tól 45 kr.-ig vagyis 75 fillértől 90 fillérig fontját, a mi igazolja, hogy a hus Amerikában sem kerül olyan olcsón a munkás asztalára, mint azt általában vak-tában híresztelik, mert az árban nem nagy a különbség, vagy alig valami az amerikai és a mi vidéki áraink között, mert az amerikai font 28 lat. Csakhogy a konkurrense, a másik mészáros nem nézte ám tétlenül hogy neki a husüzlete ilyen jól megy s hogy naponta 10—12 dollárt keresett, ezért felgyújtotta az ő házat és üzletét. Kétezer koronát vesztett így el, annyi volt a kára. A tűz után nem folytatta a husárulást, hanem tehenekeket vett, 5—6 darabot és tejet adott el, a hol literje 15 kr. W. Washingtonban. Szénát vennie kellett, mert magának nem volt s 20 métermázsa 10—12 dollárba került vagyis 50—60 koronába, a miből megint azt látjuk, hogy a széna ottan olyan drága, mint nálunk a piaczon. A teheneke kijártak a legelőre is, így egy télen 40 métermázsa elég volt, mert főleg kukoricziszttal s darával tartotta a fejésnél a tehenekeket.

Az időjárásra nézve azt mondta, hogy télen esik folyton az eső és ködös idő van, ellenben nyáron kevés az eső és nagy a meleg. A két házat eladta 4000 frtért, tehát 10 év alatt a 7500 koronáért épített házak

irtásának ellenőrzése, *faiskolák felügyelete, létesítése, tenyészanyag kiosztása*, kért államsegélyek véleményezése, mintagazdaságok létesítése, felügyelete, *gazdakörök, szövetkezetek, tanfolyamok létesítése* stb. Most kérdem, mi marad a gazdasági egyesületeknek? Legfeljebb a kamara ténykedéseinek ellenőrzése. Ez ugyan szép nagy kör, de háládatlan és nem valószínű, hogy ez a czél egy nagy tömörülést hozzon létre, hisz minden ember szívesebben vesz részt az alkotás munkájában, mint néha az animozitás szülte ellenlábaskodásban.

Az általános jellegű gazdasági egyesületek tehát csak akkor maradhatnak meg, ha a kamarának kompakt, jó, lépesózetes felépítése elmarad és a hiányos szervei állapotok miatt kivitelében tehetetlen lesz. Ez esetben reá lenne utalva a közönség, hogy kényszerűségből gazdasági egyesületet tartson fel, megosztandó az eddigi munkakörét, ténykedését a kamarával.

A kamarák a gazdaközönség társadalmi központjai lévén, önként következnek, hogy minden gazdatársadalmi tevékenység ennek keretébe volna utalandó. És minthogy a mezőgazdasági közigazgatásnak csak a társadalmi tevékenység nyújt alapot és viszont a társadalmi tevékenység érvényesülése sok esetben reá van utalva a közigazgatásra, e kettőt egymással szervei összeköttetésbe hozni feltétlenül szükséges is. Az összeköttetésnek azonban olyannak kell lenni, hogy a közigazgatás a gazdaközönség tevékenységét ne korlátozhassa s viszont a gazdaközönség szervezete a közigazgatásra bénítólág ne hathasson.

A gazdaközönség szervezetének tehát minden közigazgatási fokozatban kezdeményezési, véleményezési, felelbiteli és bizonyos esetekben végrehajtási jog is biztosítandó volna.

A kamarák közigazgatási tevékenységének igen szép tere nyílnék, mert igen sok része van a közigazgatásnak, melyek a kamarákra volnának átruházandók vagy azokkal együtt működve volnának kezelendők, ilyenek:

Birtokossági ügyekben törvényes formákhoz kötött alakulások jóváhagyása, — a birtokossági és érdekképviselői felelbitések, kötött kezelésű (községi) birtokok felügyelete — káros vízmosások és kopár területek

értéke a telekkel együtt tetemesen emelkedett. Van még egy háza, a mi 2000 dollárt ér s pénze is van mintegy 1660 dollár, részben a takarékpénztárban, részben Amerikában és magánál.

A fia miatt megy vissza, a ki nem akar itthon maradni. Itthon az erdőkerülőnél a faiskolában kapott két napra a fiu egy koronát s ez okozta, hogy semmi áron itthon maradni nem akar; a ki Amerikában, a városban, egy szekér aprófa lerakásnál a kamarába egy óra alatt keresett egy koronát s rendszeren 75 centet keresett s egy restaurációban azonfelül 5—6 dollárt egy hétre. A fiun az amerikai iskola nevelő hatása nagyon meglátszik. Igazi élénk felfogásu, máris erős önállósággal bír, nem rossz, vásott kölyök, hanem igaz amerikai élénk gyerek, a kiből már mostan is ki van fejlődve az üzleti szellem és az életrevalóság, a ki Amerikában ujságárus boy (fiu) akar lenni, de apja vegegyen neki biciklit, hogy azon járjon.

A fiu beszél angolul, ez a fő nyelve, de beszél magyarul és tótul is. Itthon meztláb járt. Az apja most Harrisburgba megy, Pennsylvániába, a hol mészárszéket akar ismét nyitni. Idehaza suszter volt s *ha minden szakad*, akkor Amerikában a végső esetben is suszter lesz. Szerinte, a ki nyolcz évig dolgozott a bányában: »*Isten mentsen, bányába menni!*« Pedig most már ő felügyelő lehetne, mert minden, az ott kívánt nyelvet beszél.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
 Központi igazgatás:
 Bécs, II., Handelsquai No. 130.
 Városi mintaraktár. Garvens W.
 Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

befásításának elrendelése, — a köztenyésztésben az állattenyésztés irányának megállapításában való rendelkezés, illetőleg közreműködés. A gazdasági termények, fogyasztási szükségletek, élelmi cikkek és a borhamisításnak hatósági joggal való ellenőrzése, — a gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár helyi ügyeiben való hatósági ellenőrzés, — hatósági felügyelet alatt álló erdők kihasználása és legeltetési ügyei rendezésénél való közreműködés, — a fogyasztási piacok rendszetének felülvizsgálata és ellenőrzése, — hatósági ellenőrzés alatt álló magántulajdont képező mezőgazdasági vagyron kezelésének felügyelete. Telepítések, parcellázások felügyelete, — hatósági jellegű gazdasági nyilvántartások vezetése vagy azok ellenőrzése, — mezőgazdasági iparok, különösen adókedvezményes mezőgazdasági szeszgyárak mezőgazdasági szempontból való ellenőrzése, — hatósági, állami közegek, intézmények és mezőgazdák között felmerült vitás ügyek véleményezése és egyes esetekben elbírálása, — a megalakítandó gazdabírószék teendőinek ellátása, — cselédlakok törvény szerinti létesítésének és fenntartásának ellenőrzése, — vízszabályozási és vízhasználati ügyek részben: ellátása és kezelése (a kultur-mérnökség bevonásával), — az alsóbb fokú mezőgazdasági szakoktatás a földművelésiskolák, gazdasági szaktanárok, gazdasági szaktanítók, vándortanítók és nyilvános mezőgazdasági telepek ellenőrzése stb. stb.

Ezen és hasonló ügyeket a kamarák részint saját hatáskörükben intéznék el, részint pedig a véleményezés és irányításnál működőnek abban közre törvényesen biztosított jog alapján. Mindezek beosztása az alkotandó törvény keretében oldandó meg, de felsorolni szükségesnek láttam.

Ha a mezőgazdasági közigazgatásban a törvényesen szervezett gazdaközönségnek befolyás biztosíthatnák s működési körébe több oly tisztán a gazdatársadalmi tevékenységet illető, de most a felsőbb közigazgatás (ministerium) keretébe vont teendők helyzetnének át, igen sok üdvös s törvény által is biztosított kezdeményezés nem maradna papiroson, hanem a gazdaközönség érdekében érvényesülne.

De eltekintve ettől, a jelenben is vannak már társadalmi, humánus, kulturális követelmények, melyeknek mind exponensei lehetnének a kamarák községi és járási szervei, melyek a békés fejlődés biztos alapján állandóan munkálkodhatnak, mert hátuk mögött áll a kamarai erős szervezés állandó irányítással és nagy erkölcsi súlyával.

A cseléd-törvény, a megyei községi szabályrendeletek, a munkás és munkaadók közötti jogviszonyból előálló kérdések (melyre máris a gazdatársadalom sok helyütt egy járási szerv létesítését határozta el állandó díjazással egybekötött alkalmazottal stb.), a munkás- és cseléd-segélypénztár humánus intencziójánál — sok visszaélésnek felderítői és ellenőrzői lehetnének ezen szervek. A mezőgazdasági és mezőrendőrségről szóló törvény revíziójakor pedig a tapasztalat és gyakorlat fogja majd megmutatni, mi vihető át az érdekképviselet hatáskörébe. De ma már a levegőben van a gazdasági cselédek kötelező nyugdíj-biztosítása és a mezőgazdasági munkások betegsegélyző, illetőleg betegség esetére való kötelező biztosítás kérdése is, melynek intézményes szabályozása nemcsak országgyűlési határozatokkal mondatott ki, hanem törvénynyel is — 1907. évi XLV. t. cz. 28. §. — kilátásba helyeztetett; mind oly tért adnak a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezetnek, hol a gazdaközönség valódi érdekeit felkarolhatja s tényleg megfelelhet nevének és humánus érdekeket szolgálva, a közjó haladását mozdítja elő.

Attól nem kell félni, hogy ily szerv a közigazgatásban talán egy parallel képviselet statuálna. Ha annak tekintenék is, legfeljebb konzultatív lenne s minden körülmények között csak jó hatással volna a közigazgatás adminisztrációjára. Különben az OMGE által a földművelésügyi ministerhez intézett, a mezőgazdasági és mezőrendőri törvény módosítására vonatkozó véleményében is hangsúlyozva van, »hogy az egyes községekben a birtokosság érdekltsége, birtokossági tanácsot válasszthasson és ezen tanács a törvények és rendeletek keretén belül, különösen a közösen érdeklő ügyekben, önállóan járjon el«. Ohajtandó volna tehát, hogy ezen

választott gazdatanács ugyanazonos lenne azzal, mely egyuttal az érdekképviseletnek hivatalos lokális szerve is. Erre a vidéki birtokososztálynak feltétlen szüksége is van ama lényeges okból is, hogy manapság kezd a községi képviselet a gátnélküli erős agitáció folytán lassan, mint a szocialisták tábora kialakulni, és így a helyi antagonizmust szítva, a terror ösmert fegyverével a képviselőtestületek a szocializmus kezébe mennek át. A midőn sajnos látjuk a községi életben ennek káros hatását: szükséges ezt tétlenül nézünk?

Azon éles ellentéteket, melyek a kerületi kamara, avagy a vármegyei kamara kérdésénél nyilvánult meg, igen nehéz áthidalni, mert míg minden vármegye a saját viszonyait ösméri, a legközelebbi szomszéd megye beléletét, szükségleteit bizonyára kevésbé ösméri így, ha több vármegye képez egy kamarát, hogyan legyen ott valaki, ki a helyzettel nem is ismerős, döntő bíró s viszont, saját vármegyéjének érdekképviseleti illetékét, nem szívesen szavazza meg más megyének. Ezzel számolni kell a gyarkorlati életben!

Nálunk a vármegyei szellem bár partikuláris, de történelmi fejlődése miatt igen jogosult, olykor hatalmas erő, melyet — ma különösen — nem megbénítani, hanem erejében fejleszteni kell. A mult nagyidők küzdelmeiben is különálló szervezetekkel, de egy irányba haladtak; ma pedig a munka és alkotás terén fognak lelkes uttörők lenni, csak anyagi erő és megfelelő eszközök álljanak rendelkezésére.

Minek e tettevagyó érzelmeket béklyóba verni? Örüljünk, hogy ez is sarkalja a köztevékenységet az elmulasztottak helyrehozásában.

Kíváncsok tehát, hogy a vármegye a kamarák szervezetében saját területére nézve, egy önálló, önrendelkező alakulat lehessen.

A nagy kamarák ténykedései ugy is a nagy elvi kérdésekben kell hogy kulmináljanak, míg a részletekben csak az irányt adhatják meg. Felmerül tehát az a kérdés is, hogy az érdekképviseleti szervezetnek nem kellene elsőbbsen vármegyéknél, mint vármegyei testületeknek — alkamaráknak — kialakulni s ezen vármegyei gazdatestületek delegáltjaik utján alkossanak nagyobb körzetekre szóló

Ime, ismét egy bányamunkás, a ki a bányából a szabad életbe menekül, a ki azonban nem lesz farmer, hanem üzletember, iparos, vagy a mi éppen utjába akad. De vakon ő sem bizakodik. Ez tehát a jellemző.

Bervanger János Newyorkban lóapoló volt egy vállalatnál, a hol hetenkint 12 dollár fizetése volt, — a kocsisoktól kapott borralalokkal, — míg a kocsisok 15—16 és 20 dollárt is kaptak, a mi 100 korona. Csakhogy Newyorkban kocsisnak lenni, s abban a szédítő nagy forgalomban felelni a lovakért, a szekerekért s a szállítmányokért, igen nagy dolog és a munka is igen nehéz és fásasztó. A ki kibírja, az azután jól boldogul, mert ha megkeres 5000 K-át és kiad 3000 K-át, mégis megtakaríthat 2000 koronát.

Nemesik Mihály, Tófaluból, Hevesmegyében, két évig volt kint szénbányában, rendszeren 1.25—1.50 dollárral, néha, ritkán, 2, sőt 3 dollárt is kapott, a szerint, a mint a szén elszállítására a »kutyákat« — a kis waggonokat — elegendő számban kapták. Ha tehát a kereseteket 1.25—1.50—2 vagy 3 dollár arányában számítjuk, a legellentétebb és majdnem hihetetlen magas keresetek állanak előttünk. A szénbánya-munkások bérénel későbbben, részletesen kitérek erre. *Ez az eset is igazolja, hogy a szénbányák nincsenek úgy felszerelve, hogy a meglévő munkásoknak is elegendő eszközöket tudnának adni, annál kevésbé vannak úgy ellátva felszerelési és száll-*

litási eszközökkel, hogy bármely pillanatban több ezer ujonnan jelentkező munkást tudjanak foglalkoztatni, vagy új munkába beállítani. Burdért fizetett 14 dollárt havonként, vagyis naponta közel egy fél dollárt, azaz 2 korona 50 fillért, világitásért 1 dollárt a bányában egy óra, italért 4—5 dollárt egy óra, cipőért 2 dollárt, nadrágért 1 dollárt, az egyetbe 50 centet, egyházra és szegényeknek, a mennyi tellett és adni akart; vagyis ezen havi kiadásai, az egyház és szegényeken kívül, felmentek mintegy 9—10 dollárra, hozzáadva ezt a burdon fizetett 14 dollárhoz, tehát ekét tétel már 23—24 dollárra rug, keresett pedig 24 nap alatt 1.25 dollárt, összesen 30 dollárt, ez = 150 K, a miből kiadása volt csak az elsoroltakra 23—24 dollár vagyis 100 korona. A legnehezebb munkája mellett tehát tett a tiszta keresete egy hónapra 6—7 dollárt, vagyis 30 koronától 35 koronáig, a miből egy napra átlag 100 fillér, vagy 112 fillér esik. Csakhogy az orvosnak és kórházra minden dollár után 1%-ot vonnak le; a miből viszont az tünik ki, hogy a kórházat a munkások tartják fenn, s az orvost sem a bányatulajdonosok, hanem a munkások tartják.

Két év alatt 1000 koronát takarított meg, s így egy évben 500 koronát. Ha most ezekkel szemben valaki nem 1.25 dollárt, hanem például 1.75 dollárt kereshet, az már 50 centet tesz naponta, a mit 200 napra szá-

mitva, egy évre 500 koronával nagyobb keresetet mutat s ha pláne 2 dollár 50 centet tud keresni, akkor már hasonló életmód mellett még további 1250 koronát kereshet, a mit szintén megtakaríthat s ekkor már 1750 korona megtakarítás állana előttünk. Mégis, a ki többet keres, többet költ s így az ilyen magas 2—2.50 dolláros kereset mellett az átlagos megtakarítás 1000—1200 korona, míg a kisebb napibér és kereset mellett, a mint látjuk, csak 500—800 korona. A mi mezőgazdasági munkabéreink mellett ez óriási eredmény, ezért nem lehet a kivándorlást ezen szempontból meggátolni és ezért terjed az futótüzként az egész országon végig. Itt a láznak magától kell csillapodni, a mire a jelenlegi amerikai krízis és a tömeges visszavándorlás a legjobb orvosság. *Azonban a munkások még nagyobb munkabért követeltek, sztrájk ütött ki, a mi 4 hónapig tartott. Ime tehát, itt is mindjárt jelentkezik a jólétre a munkanélküliség ideje, a mi azután az 1.25 dolláros keresetnek az egynegyedét eszi meg, a mi naponta 72½ fillért vagy 155 fillért tesz. Ezt persze a koma, meg a sógor soha sem írja meg haza igazában, hanem csak azt írja, hogy ő 1.25 dollárt vagyis 6 korona 25 fillért kap napjára, vagy többet, a mi azután az itthon 2—3—4—6 koronáért dolgozó mezei és ipari munkásainkat teljesen elkápráztatja és megbolondítja s így nő lavinaszerűen, előttünk eddig ta-*

kamarákat, mely esetben a tervezett 18 kamara 6—8 nagyobb kamarára redukálód-nék.

Amennyiben pedig a vármegyék külön ön-álló alakulását nemzetiségi szempontok nehe-zenék meg, ott, a hol a kamara erősítő nép-életi hatását a nemzetiségi agitáció tenné ag-gályossá, legyen joga a miniszteriumnak — ma is megvan — »mig maga az illető vármegyei gazdatársadalomra vezetésre képes elemek-kel nem rendelkezik« — ily vármegyékbe a kirendeltségeket létesíteni. Sőt az érdekkép-velet esetleges törvényhozási szervezetében magának a kamarának volna a jog megadandó, hogy ily vármegyére kirendeltséget küldhessen.

Nem volna jogos az, hogy míg a magyar vár-megyék várják az érdekképvelet létesítését, mert azzal magukat minden irányban megerő-síteni vélik, egy-két elmaradt és nemzetiség-lakta vármegye miatt, ettől ad graecas calen-das, újra elüttessenek, vagy pedig egy hang-zatos, de papiros kamarába erőltessenek bele, melynek tartalma csak látszólagos a szervi hiányok miatt.

Nem tudom különben, hogy földmivelési miniszterünk mily alakban akarja törvény-paragrafusaiba szedni a mezőgazdasági érdek-képvelet szervezetét; kiterjed-e annak mi-kénti felépítésére is, avagy a kiépítést teljesen azok autonóm jogkörébe utalja. Ez talán prak-tikusabb lenne, bár a kamarák belső szervezetére kívánatos volna, ha mind egyformán lennének felépítve.

A nagy kamarák czélszerűségét előismerem, bár az ezek mellett felhozott »érvek« kissé elidegenítik a halandót tőle. Arra, »hogy az ily nagy kamaráknak módjában áll anyagi eszközei révén, hogy heterogén viszonyaiknak megfelelő »kellő számú« személyzetet alkal-mazzon, kik kiszállanak és közvetlen tapasztalat útján megismerik a viszonyokat«, — azt hiszem, mindenki csak azt mondja: »ez bü-rokratikus és drága dolog lesz!« — és külön-ösen akkor, ha a nagy kerületi beosztás mellett a »nagyobb kísérleti állomás létesítése és fön-tartása«, »gabonaraktárak, gépraktárak léte-sítése« érve is megvalósul. Azt úgy vélem, kissé luxus, hogy mindegyik kamara óhaja

idáig emelkedjen. Már is van kísérleti állomá-sunk bőven, Budapest, Debr. ezen, Magyar-Óvár stb. azokat helyesen a miniszterium tartja fön-n, mert azok nem egy-egy kamarára vonatkozó kísérleti eredményeket hoznak létre, de közkincsül az egész országnak által-adják. De gabonaraktárak is vannak már bő-ven egyesek, vállalkozó pénzüzetek és szö-vetkezetek által fönntartva; vajjon a szükség-letet ezek teljesen nem elégítik-e ki? A gép-raktárak föllállításának kérdésével is, sajnos, így vagyunk, mert hiába van egy kamarának gépraktára Debreczenben, az ungvármegyei, ha ide tartozik is, nem megy Debreczenbe vásárolni, viszont hontmegyei Nyitrába, tu-róczvármegyei pedig Miskolcra nem fog jární gépet venni, daczára, hogy egy kamarába tartoznak.

Elég, ha a kamarák közvetlenek és ezt he-lyesen oldják meg, minden tőkerizikó nélkül, mi igen egyszerű, minden apparátus nélküli ügynökösködés.

A kamara egyik főfunkciója kell, hogy le-gyen a mezőgazdasági ismeretek fejlesztése minden vonalon, hogy az az ősi elmaradott-ság — helytelen felfogások — népünk-ből ki-irtassék. Erre kell majdan a fősulyt fordítani az ismétlő gazdasági iskolák és a vándortanítói intézmény teljes szervezésével, nagy körül-tekintéssel ez utóbbira, hogy oly megbízható és szakavatott egyének kezébe legyen letéve e nagy horderejű kérdés, nehogy azok, kik az érintkezés közvetlenségében elősegítettnek, vissza ne élhessenek és szociális térre terelhes-sék eljárásuk eredményét; hogy az a nagy anyagi erő, mi parlagon hever ez országban, életerőt nyerjen a kamarák instruktív irányja által.

Értékesítések előmozdítása, kereskedelmi összeköttetések keresése, kieszközlése, ipari feldolgozások biztosítása, — ily produktív befektetések erősítik meg a gazdatársadalmat, s csak ilyekkel lehet annyira megerősíteni, hogy nem lesz prédája jogosulatlan aspirá-czióknak.

Elismerem az általam itt körvonalozott érdekképveleti szervezet egy igen erős nép-életi akciót hozhat létre, de míg a legelső ré-

tegben a tettvégyat és haladást sarkallaná, — a vezetést oly kezekbe tenné le, hol a hazafiui érzés igaz melege, a nemzeti magyar állam-eszme iránti tántoríthatatlan hűség biztosítva van; ne engedjük tehát, hogy nemzetrontó irányzatok magját hintse szét a számitó rossz-akarát és hazánk földjén »elnézésünkkel nyu-godtan rakhasson aknákat a bujkáló honáru-lás«. Itt az ideje, hogy az ország gerinczét tevő magyar földbirtokos gazdaközönség minden a megrontásának és nemzeti léte ellen törő tendenciának erejét vegye: nyílt, egységes, egészséges tömörülésével.

Tudom, sokaknak talán a gazdaközönség ezen tömörülése nem lenne inyére, tartva félve a túlhajtott egyoldalú »agrár« érvényesü-léstől.

Gazdaközönségünk józan, higgadt felfogá-sával, ha jogos kívánságainak megvalósításá-ért küzd is, mások érdekeit — olykor saját rovására is — mindig figyelembe vette; a kik ezt látni nem akarják, azok aggodalmát meg-nyugtadni képesek úgy sem leszünk, mert ők éppen az egyoldalúság szemüvegén nézik tö-rekvéseinket.

Nem gondolom, hogy talán mi gazdák, ön-magunktól és a szunnyadó erők fölkelésétől félünk, és hogy e miatt érdekképveletünket lazán alkossuk meg akkor, mikor az ország minden részéből felhangzó kétkedés fogta el a gazdaközönséget, a mindig jobban be-berolul jövő iránt. Pedig ott, a hol a kétkedés kezd fellépni, vajjon az egészséges ellenállás ereje nem gyöngül-e meg s nem fogja-e a nemzeti erőket érinteni, hogy ott sorvasztólag lépjen fel?

A tévtanok rohamos terjedése népünk ra-gaszkodását hazai földünkhöz meglazította; a földbirtokososztály büszkén hangoztatta és büszkén érezte át a költő szavát: »itt élnek, halnod kell« — mindent el kell követnünk, hogy az elv megszilárduljon; immár nemcsak buzdítással, de tettekkel kell erre hatnunk és adja Isten, hogy hozzá járuljon ez is — ha az érdekképveletnek egy hatalmas, erős szervezetet adunk, úgy lefelé, mint felfelé.

lányt képezett módon a kivándorlás. Ma már minden faluba érkeztek számtalan ha-sonló tartalmu levelek Amerikából s ezen adatokat mindnyájan ismerik s a nép már nem csinál titkot kivándorlási szándékából, mert hiszen világosan tudja mindenki, hogy aki ki akar menni Amerikába, annak csak az utlevelét kell megszerezni, a mit pedig ki-adnak boldog, boldogtalannak, daczára, hogy a törvény ezt nem engedi. De azt is tudják, hogy utlevél nélkül is ki lehet menni. Erre azonban másutt térek vissza. Csakhogy a szén, a miben dolgozott, csupán 4.5 láb ré-tegű, a miért igen hosszú bányameneteket kellett vájniok, s nem dolgozhattak úgy, mint mikor például kőbányákban egy hely-ben dolgoznak nagy tömbökből. Ezzel is csökken az előbbeni kereset. Ezenkívül 200 méter mélyen volt a szén a föld alatt, a hol a hőség igen nagy a bányákban, mégis sze-rencsére szengáz nem volt, így robbanás sem, míg ellenben a hol vastagabban fordul elő a szén, ott több a robbanás és a szeren-csétlenség a szálló szénpor miatt.

Juhász György, Mislyéről, Abaujmegeből, egy néger kinézésű, fekete, göndörhaju barna, erős ember, herkulestermettel, a kinek ott-

hon 3 hold földje van, a hol káposztából, Kassa mellett igen nagy jövedelmet vesznek be egy-egy hold földről, hét évig volt Penn-sylvániában, a hol kokszot égetett s egy ke-menczéért 85 centet kapott s mert három kemenczét birt naponta kihuzni, így naponta ezen nehéz tüzmunkával 2.50—3 dollárt, vagyis 12.50—15 K-t keresett abban a nagy melegben és örökös füstben. A 7 év alatt mégis csak 1200 frtot takarított meg, vagyis egy-egy évben csupán 171 frtot, mert sokat utazott és élt el a folytonos munka utáni kere-sésben úgy, hogy Pennsylvániából egész Washingtonba, tehát az Atlanti tengertől a Csendes-Óceánig utazott keresztül, a mi több ezer kilométer s mintegy 400 K-ba ke-rült. Tehát ezen herkulestermetű embernek is több ezer kilométert kellett Amerikában bevándorolni, hogy a 7 év alatt munkája legyen.

Ez ujabban is igazolja, hogy sem Werner Sombart német közgazdasági írónak, sem Schwegel newyorki vicekonzul urnak nincsen igaza abban, hogy Amerikában mindenki és mindenkor kaphat munkát.

Ime, a Juhász György és a többi haza-vagý újra kivándorló embereink vallomásai ezt többszörösen beigazolják. Az általam kü-

lönböző időkben kihallgatott emberek pedig nem beszélhetek össze, hogy talán nekem ezeket egybehangozóan fogják vallani, mert nem is ismerték egymást, s nem is sejteth-ték, hogy valaki Fiumében velök szóba áll; azután mind más és más időben érkeztek Fiuméba, így egyiknek a másikáról, sem val-lomásáról tudomása sincsen. Vannak nálunk olyanok bőven, a kik azt hiszik, hogy a mit például egyetlenegy esetben véletlenül hal-lottak vagy tapasztaltak, azt minden körül-mények között változhatatlan általános té-nyeknek és igazságoknak kell tartani. Hány esetet ismertettem már eddig is s mindegyik más és más körülményeket derít fel. Egyszó-val Amerika valóban a határtalan lehetőségek hazája.

Juhász György fizetett lakás- és egész el-látásért a burdon 22 dollárt egy óra. A mun-kás egyesületnek tagja volt s 25 centet lize-tett havonta, míg a beteg 1 dollárt kapott naponta.

Kiss József, Kanyárról, Szabolcsmegebén. Phoenixvilleben, Pennsylvániában volt a vasgyárban 3 és fél évig, a hol naponta 1 dollárt kapott 1 és fél évig. A 3 és fél év alatt 900 frtot takarított meg vagyis 1 év-

Tavaszbuzza . . . . . á K 30

Tavaszcsozs . . . . . á K 30

Hannaárpa . . . . . á K 22

Duppau zab . . . . . á K 24

Tavaszbükköny . . . . . á K 17

részben Budapestről, részben vidéki állomásokról szállítva **kitűnő minőségben kapható**

HALDEK

magnagykereskedésében

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítójánál.
Budapest, U. Bálvány-utca 6.

Az 1907-ik évi XLV-ik t.-czikkhez.

E b. lapok folyó évi 7., 8-ik számaiban megjelent a gazda és cseléd viszonyait tárgyaló két cikkre, melyek ezen ügyet pro és contra tárgyalják, — a tek. szerkesztőség szives engedelmével, — mint gyakorlati gazda leszek bátor néhány észrevételt tenni.

Előre bocsájtom, hogy a kezelésem alatt levő gazdaságban, — a fenkölt szellemű földesur nemes intencziójából — az 1907. évi XLV-ik t.-czikkben felsoroltak, u. m. külön lakás, elsőrendű gabona, a bővelkedés tüzelő fában, ingyenes orvos és gyógyszer a családtagoknak is, vasárnap és minden ünnepi munkaszünet stb., ezeken kívül a cselédek baleset elleni I-ső osztályu biztosítása, a földesur költségére, sátoros ünnepeken mindig, de egyéb alkalmakkor is ajándék-bor; karácsonykor az összes cselédasszonyok és gyermekeknek a karácsonyfa körül érdemszerinti ajándék-kiosztás, évek óta szokásban van; magam pedig nemhogy a cselédeket ütni-verní, de velök szemben erősebb kifejezést is ritkán és csak megokolt alkalmakkal szoktam használni; ellenben nem tagadom, hogy többszöri figyelmeztetés után egy pár korona rendbirságot reájuk szoktam huzni; de ezt is olymódon, hogy a jó utra tért cselédnek új évkor azt elengedve, jóakaratu figyelmeztetések után azt kiadtam, míg a makacs cselédétől levonottat beszolgáltattam a szegényalpnak.

Látható tehát, hogy belőlem nem az új törvény által a gazdákra rakott valóban súlyos teher szorítja ki a szót, de inkább ama bizonyos »helyes középutat« keresem, a mely Cz. J. ur szerint a hivatkozott törvényben megtalálható, de a mit — úgy vélem, — csak a neszfogó ajtókon belül ülő urak állíthatnak jóhiszeműleg, de mi kint működő gazdák éppen nem.

Az idézett törvényből talán egyik § sem annyira kiáltó igaztalanság a gazdára nézve, mint a 17. §.

Első bekezdésében a renitens cselédre való elbánást meséli és a »büntető határozatok« 57. §-ával ijeszti!

De uramfia! Hisz' ez tisztára fikció!

Melyik cselédemeren veheti meg a gazda az okozott károkat? Mi marad fenn az eljáró hatóságnak? Megbünteti 50 koronáig vagy három napi elzárásra itéli és — punktum! ... Tovább nem mehet.

31-ik ábra. Geheimrat dr. Thiel gulya-körtefa.

Ezzel szemben tessék csak e híres 17. §-nak a gazdára vonatkozó bekezdését elolvasni! Hogy ostorozza végig az esetleg bajba került gazdát!

Ez hát az arany középut ?!

Nézetem szerint a büntetést ép úgy, mint az 1876. XIII. t.-cz. igen helyesen intézkedett: »A cselédet, ha az minden igaz ok nélkül szolgálatát megkezdeni vonakodott, annyszor, a mennyiszor, ismét karhatalommal előállították és mindannyiszor fokozottabb büntetés szabattott ki reá, míg az esetleges pénzbüntetés minden 2 forint helyett 24 órai elzárásra volt átváltoztatható.

Épp most történt itt egy eset, hogy a felfogott cseléd, mivel állítása szerint felesége nem akarta követni, január elsején nem lépett szolgálatába, a rendőrkapitány karhatalommal előállította, ő pedig a rendőrrel együtt ismét eltávozott; a gazda panaszára beidézttetvén, a maximális büntetésben 50 korona vagy három napi elzárásra marasztaltattott, a mit szépen le is ült; a hatóság tovább nem mehet! Igaz, megítélte az illető gazdának január elsejétől február 18-ig az okozott kár és költségek fejében 68 K-t, a mit rajta megvenni nem lehet; a gazda további kára még csak ezután következik, a mennyiben a kocsisnak szegődött egyén helyett kénytelen lévén most mást felfogadni, a kinek legalább 150 koronával kell többet fizetni, mintha e makacs ember kellő időben szolgálatát elfoglalja, vagy ő helyette november hóban mást felfogott volna fel.

Igy fest a »deres« törvény.

A 33-ik §. megtiltja és mint Cz. J. ur írja »Návay Lajos nagybirtokos ur« indítványára töröltetett a rendbirság.

Szerény nézetem szerint ez indítványban humanitást sem lehet felfedezni, de még szociális szempontból sem igazolható; nagyon helyesen hozza fel Cs. Lázár László ur az ő cikkében példakép a közigazgatási és vasuti ágakat.

Tapasztalatból állítom, hogy a rendbirságtól való félelem, száz eset közül kilenczven-szer visszatartotta a cselédet attól, hogy templom helyett koresmába járjon, családjától elvonja a legszükségesebbeket és pálinkára költse (azaz az esetleges pénzbüntetést az asszony örökösen az ura elé tartotta), vagy hogy a reá bizott állatokkal durván

ben 256 frtot. Mások a vasgyárban 1.50, sőt 2 dollárt is kaptak. Ha tehát Kis József a 3 és fél év alatt minden munkanapra vagyis évente csak 300 napon át kapta az ő 1 dollárját és azt 5 koronával számítjuk, így a 3 és fél év alatt neki 1050 munkanap alatt 5 koronájával 5250 koronát, míg évi 200 munkanappal 700 napra per 5 koronával 3500 koronát kellett kapnia. De mert csak 1800 K-t hozott haza, a három és fél év kintléte 1700 vagy 3450 koronát emésztett fel, vagyis Amerikának és a bányavállalatnak rajta ilyen tetemes keresete volt; vagy pedig munkája nem volt 300 nap egy évben és nem volt állandó. Egy éve került tehát Kis Józsefnek közel 1000 koronájába, mint egyszerűen, silányan élő szénbányamunkásnak.

Csakhogy csupán 1 és fél évig kapott 1 dollárt, ezután 2 évig egy másik vasgyárban Duquesneben már 1.85 dollárt, a hol már

2 centet vontak le a kórházra. A 85 cent keresettöblet 4 korona 25 fillért tesz, ha tehát két éven át naponta még 4 K 25 fillérrel többet keresett, mint az első félévben, akkor 400 napra esik 1700 korona, esetleg 500 munkanapra még 2125 korona, a miből egy évre 850 koronától 1062 korona esik, vagyis így kerülhetett egy év Kis Józsefnek a fentebbi első 1000 koronával összesen 1850 koronától 2669 koronába, a miből Magyarországon bármely gazdaember egész családjával urasan megél és gyermekeit is nevelheti. Ez, azt gondolom, teljes világot vet az amerikai élet vélt olcsóságára, jobban mondva, nagy drágaságára és a kereset és életmód nagy, igazán változó hullámzására. Minden lépésnél meg lehet állapítani, hogy a kereset és a megtakarítás teljesen egyéni dolog.

Nyitott szemmel és elfogulatlanul vizsgálva a dolgot, feltűnőek ezen eredmények. Semmi-

féle oka sem volt azonban Kissnek, hogy ne mondja meg a valót, a mely esetben azután azon következtetés áll előttünk, hogy Amerikában az üzleti vállalkozás méltán sorakozhatik a gyári és ipari vállalkozás mellé, sőt éppen az üzleti vállalkozás révén tudtak némely kivándorlóink olyan nagyobb tőkemegtakarításokra szert tenni, a melyek méltán figyelemreméltók, a melyeket, a midőn a nép látta, elfogta a vak hit, hogy ezt mind mint kezdő bányá- vagy kezdő gyári munkások szereztek és takaríthatták meg. A kérdés ezen oldalát nem tanulmányozta eddig senki, így nem is volt, a ki ezekre felvilágosítást adhatott volna, a miért a közvélemény és a nép is erre nézve tévhitben él. De az is áll előttünk, hogy a dollárnak Amerikában nincsen azon vásárlási értéke, mint a midőn azt a mi értékünkre számítjuk át. Erről a trösztkirályok nagyon is éberben gondoskodnak.

Külön árjegyzékek mindenemű gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGÁN JÁRÓK** (utimozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.)

Referenciák az ország minden vidékéről!

Szegtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő- készletek

SPITZER
BUDAPEST

VEBŐJEGY

ELŐREHATÁROZOTT ÁR
KÖZÖSSÉGI HASZNÁLATRA

bánjon stb. Ma már gyakran megtörténik, hogy a gazdasági cseléd szó nélkül távozik; kocsisok utközben ismerőst és ismeretlent egyaránt felszednek, ugyszólván fuvaroznak és berugott állapotban a lovakat agyongyötörve, térnek késő éjjel haza stb.

Tessék őt megdorgálni! Ekkor két eset áll elő: vagy azt mondja a cseléd, ha nem tetszik, elmehetek (persze, néhány havi bére előre van) vagy pedig az egyik fülén be, a másikon kiereszti a dorgálást.

Legyünk őszinték uraim! E törvény nagyon sok hátrányt, de vajmi kevés előnyt biztosít a gazdának.

Szeretik felhozni e törvény mellett, hogy a régi patriarchális állapotokat vissza fogja állítani.

Hát nem kacagtató az, hogy egy törvénytől, mely a két felet — enyhén szólva — egymással szembeállította, patriarchális állapotokat várni?

Nem e törvény szülte — de máris — és később még inkább okozója leend az országban majdnem tarthatatlan cseléd-mizériának, a mi pedig eredményében végzetes lehet a mezőgazdaságra!

Csak hogy a veszedelem megszüntetésére — mint sokan hiszik — sem a külterjes gazdálkodáshoz való visszatérés és még kevésbé a Cs. Lázár László ur által ajánlott: »miniszterünknek megkérése« a revisio keresztülvitelére volna az orvoság.

Itt egyetlen eszköz van, a mi még segíthet a magyar mezőgazdákon: idővesztés nélkül körülhordozni az országban a véres kardot, még pedig lánglelkű, hazafias gazdáknak és reá mutatni a német agráriusok tömörüléséből kialakult hatalomra.

Ettől függ a magyar gazdának élet vagy halál kérdése!

k. k.

Törpe gula-körtefák nevelése.

Ha hamarosan akarunk szép körtét produkálni, akkor a birsre oltott törpe gulafákat ültessük. Persze, agyagos föld a siker főfeltétele a körtéknél. A nyugateurópai országokban ez a gyümölcsfa-alak lett elfogadva és az újabb ültetések mind birsre oltott gulafákkal eszközöltetnek.

Dr. Julius Wortmann, a geisenheimi kir. kertészeti intézet tanára, »Bericht für das Etatsjahr 1906.« című munkájában arra ösztönöz, hogy a hosszú évek alatt Geisenheimben szerzett kertésztapaszlatok alapján ezen gyümölcstermelési módot fogadjuk el.

A gula-alakfákra alapított gyümölcstermelésre a legalkalmasabb a körte, almának nem való annyira. Megjegyzi Wortmann, hogy tévedés azt hinni, hogy metszéssel a gulafákat bővebb termésre ingerelhetjük, sokkal lényeg-

esebb a korán és bőven termő fajták megválasztása.

A következő körtefajták váltak be Geisenheimben. *Korai körték:* Giffard vajkörteje, Williams, Dr. Jules Guyot. *Őszi körtékből:* Angoulemei hercegnő, Avranchezi jó Louise, faszínű vajkörte, Clairgeau, Capiaumont, Geheimrath dr. Thiel. *A téli körtékből:* Diel vajkörteje, Esperan Bergamotteje, Hardenpont téli vajkörteje, Madame Verté, Frau Luise Goethe, Notar Lepin, Président Drouard.

Az almákra nézve a szám korlátozott, mert a pyramidalisnövés és kurtára metszett termő-ág mellett kevés terem jól. Ilyenek mégis: A weisse Klarapfel, Minister von Hammerstein, téli arany permain, Baumann reinetteje, Ananasreinette és Charlamofszky.

Nagyon lényeges a gulafák alanyának megválasztása. A kis alakhoz, a mélynél az oldalhajások évenként lekurtíttatnak, csak gyenge növésű alanyok jöhetnek szóba. A körtéknél a birs, az almáknál a paradicsomalma választandók. Kivételt képeznek a Williams, a Jules

A vízi társulatokra vonatkozó statisztikai adatok. Ez a szerény cím tulajdonképpen egész vizügyünk rövid, de nagyon kimerítő közgazdasági monografiáját rejti. A munkát a m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízásából Kvassay Jenő miniszteri tanácsos, az orsz. vízügyi igazgatóság főnöke állította össze. Magyarország ármentesítési munkálatai az egész világon a legnagyobbak. Mi alig ötven esztendő alatt 6,391.000 kat. holdat, vagyis 3,678.000 hektárt ármentesítettünk, a mi mellett messze elmaradnak a többi nagy ármentesítési munkálatok, mint a Póé (700.000 hektár), a Loireé (95.000 hektár), Hollandiáé (1,300.000 hektár és 85.000 hektár tó- és tenger-száritás). Nagyban növeli a magyar ármentesítési munkának értékét az, hogy bár az állam segítségével, de maga az érdekelt birtokosság hajtotta végre.

Igen becses adatokat tartalmaz a munka azoknak a nagy vízi műveleteknek szempontjából is, melyek a természetes és mesterséges víziutak, az öntözések és öntöző-csator-

nák, a halászat és halgazdaság, valamint a víz mozgó erejének kihasználása terén várnak az országra és a mely műveletek részben már tul vannak a technikai előkészítés stádiumán és megérték a kivitelre. A vízi erők tekintetében kijelenti a könyv bevezetése, hogy e tárgyban a földmívelésügyi miniszter legközelebbi törvényjavaslatot terjeszt az országgyűlés elé, melyben a vízi erők értékesítésének jogi akadályai el lesznek hárítva.

Érdekes látnunk a könyv adataiból, hogy milyen nagy eredményekkel járt a kulturmérnöki intézmény talajjavító munkálkodása. A 31 dunavölgyi és 45 tiszavölgyi ármentesítő társulaton kívül ugyanis ma már 104 le-

csapoló társulat működik és talajjavító társulatokhoz kell számítanunk a három öntöző-társulatot is. Ipari vízhasználatra 4 társulat alakult.

A kulturmérnökség fennállása óta (1879.) kerekén 850.000 kat. hold lecsapolását, 30.000 hold alagsóvezését és 23.000 hold öntözését fejezte be. Az alagsóvezetés és az öntözés a talajjavításnak legdrágább neme és az öntözés e mellett még bő trágyázást és intenzív kezelést is igényel. A két utóbbi nevezett talajjavítás terén még sok tennivalónk van, mert ugy az öntözésre, mint az alagsóvezetésre szoruló területek kiterjedése több millió holdra tehető. A halászat és halgazdaság terén tul vagyunk jó részt a kezdet nehézségein és két oknál fogva remélhetjük a gyorsabb haladást és nagyobb eredményeket. Egyrészt, mert vizeink hőmérséklete nagyon kedvez a halászatnak, másrészt, mert a halgazdaság kevesebb befektetést kíván és semmiféle trágyázást nem igényel.

32-ik ábra. Gulya-körtefa telep Geisenheimban Mad. Verté és Louise Goethe körtefákkal beültetve.

Guyot és Clairgeau körtefajták, a melyek körtevadonczon jól teremnek, de birsén kevésbé.

A gula-körtefákat elég sűrűn lehet ültetni, de 3 és fél méternél közelebb nem tanácsos egymáshoz ültetni, mert a beárnyékolás hátráltatja a gyümölcsképződést.

A metszés azonban szakszerűséget igényel. Mi, ha megtörténik, a gulafák a 3—4-ik évtől már jól teremnek és jól jövedelmeznek. A hivatkozások szerint erre nagyon meggyőző példák vannak. Két ábránk közül az első egy Geheimrath Thiel gulafát ábrázol. A 2-ik ábra egy szép ültetvényt Geisenheim, Madame Verté és Frau Louise Goethevel beültetve.

KÖNYVISMERTETÉS.

A magyar vizitársulatok. Terjedelmes kötet jelent meg a földmívelésügyi miniszter kiadványai között az alatt a cím alatt, hogy:

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNTATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

A munka végül kimerítő árvízi statisztikát közöl. Hivatalból megküldetett az összes érdekelt társulatoknak, hivataloknak, valamint a főrendiház és képviselőház tagjainak is. A miniszter különös gondoskodásából megkapták továbbá azok a külföldi előkelőségek, diplomaták is, a kik a magyar földművelési kormány munkái iránt különös érdeklődést tanúsítottak. Könyvtári uton (Nágel Ottó könyvkereskedéséből) egy koronáért bárki által megszerezhető.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Hatástalan, sőt vészthozó oltás orbáncz ellen?

Szeptember hóban 121 drb 10 hetes malaczmot a járási alkalommal a Pasteur-intézetből rendelt orbáncz elleni anyaggal beoltattam; ezen malaczkokból most néhány nap alatt 24 drb elhullott és még most is van betegedés — orbánczban. Igazolható, hogy az oltás és oltóanyag kezelése körül mulasztás nem történt, tehát nyilvánvaló, hogy az oltóanyag rossz volt. Kérdésem az volna, hogy tekintetbe véve, miszerint magyarországi bíróság ítéltelkezik, az okozott kár megtérítése iránt érdemes-e pert indítani, illetőleg van-e némi kilátás, hogy azt meg is nyerjem? Volt-e hasonló ügy a bíróság előtt és mi volt az eredmény? *H. S.*

Kérdés. *Serradella* mint közbeszurt zöldtrágya.

Arról van szó, hogy egy most általam bérbévevett, de nagyon kimerült állapotban átvett birtokot gyorsan följavítsak. A serradellára, mint zöld trágyára gondolok. Rozs és buzamba kora tavasszal serradellát óhajtok vetni azzal a reménységgel, hogy még az őszig úgy meg nő, hogy beszánthatom. Lehet-e a mi éghajlatunk alatt arra számítani, hogy a serradella a tarló felszabadulás után megnő és a beszántásra kielégítő zöld tömeget szolgáltatson még az elvetés évében? *O. M.*

Kérdés. *Trifolium repens*, fehérhere műtrágyázása.

Nagyon kérem azon gazdatársaimat, kik

heremag termeléssel foglalkoznak, tudtomra adni, vajjon helyesnek tartják-e a fehér herének (Weissklee) jobb kifejlődése céljából a gipszezt? Igenlő esetben mennyit szórjak magyar holdankint? Ha pedig a gipszezt egyáltalában nem ajánlatos, mily műtrágyát használjak fenti célból? *W. A.,*
Felsőszélezsény.

Kérdés. Zsombolyázott here eltartható-e nyáron?

Zsombolyázott lóherét megtarthatok-e a jövő évre, nem romlik-e meg? Mult évben, hogy az idő kezdett melegedni április hónapban, nagyon szagos és férges volt már, a mit ettettem; az igrás ökrök nem ették. Mig az idő nem melegedett ki, igen jól ették és nem volt szagos ugyanazon veremelés. Tanácsos lesz-e a 35—40 holdnyi lóherét megtartanom jövőre, vagy föleltessem és a szénát hagyjam meg. Mi okozta mult évben a férgesedést és megromlást? A meleg idő-e? *S. S.*

Felelet. Az árvarozsnok mint legelőjü című kérdésre.

Az árvarozsnok vagy mágocsi perje egyike a legigénytelenebbeknek a pázsit-fűfélék között; a talaj iránti igénye nem nagy, miért is gyengébb, erőtlenebb talajokon is jól diszlik.

Vetés után harmadik évében minden baj nélkül bármely állattal legeltethető s elég jó legelőt ad. Bizonyosság, hogy nálunk — legelő hiányában — néha öregebb perjések szabadittatnak fel a szegődményes jószágoknak s azok ott megjavulnak. Sajnos azonban, az alföldi gazdának az árvarozsnok nem mentsvára, mert bizony a mi szeszélyes, csapadékszegény klimánk alatt ez is néha alaposan megszenvedi a nyarat, lesül és nem nyújt semmi legelőt, a mint az az elmúlt nyáron is tapasztalható volt. Mint legelőterület korán szabadítható fel, már a jobb kihasználás szempontjából is, mert elég gyorsan indul szárba, majd virágzásnak, azontul a szár elnadásodik, a jószág haszonra nem legel, ilyenkor jobb még idejekorán levágni és mint szénát értékesíteni.

Szénában nagy tömeget ad; de másodrendű takarmány, nem is nagyon fog a jószág, mentül jobban késünk a vágásával, annál hitványabb, miért is tanácsos fejki-hányás után azonnal — virágzás kezdete előtt — rendre vágni, mert azontul hovatovább vénül, elfásul, a nyers rost mindinkább szaporodik és szerintem ennek tulajdonítható, hogy ez a különben igen leveles, jó kinézésű takarmány másodrendű minőségű. Ha tisztán legelőül akarjuk használni, ajánlatos megfelelő talajon baltacimmal keverni, miáltal minőségileg értékesebb lesz.

Az árvarozsnok élél 10—12 évig, azontul már ritkul s lassan elgyomosodik. Fejtrágya vagy műtrágyázással (foszfátokkal) élete valószínűleg még továbbra is kihuzható. *D—y.*

Felelet. Nyárfák ültetése a határra című kérdésre.

Az 1894: XII. t.-cz. a mezőgazdaság és mezőrendőrségről a következőleg intézkedik a határfák ültetéséről:

49. §. Az 1890: I. t.-cz. 134. §-a, mely szerint a fák az utárok külső szélétől számítva fél méter, egymástól legalább 15 méter távolságra ültetendők akként, hogy egyik fa ne a második oldalon levő fával, hanem a fák közötti tér közepével legyen átellenben, határon kívül helyeztetik.

Mely utak minő határidők alatt fásíttassa-

nak be, továbbá, hogy a fák községi utaknál az uttetre vagy azon kívül és egymástól minő távolságra ültetessenek s milyen fanemek ültetendők az összes utakra, tehát az államutak részére is a törvényhatóságok határozzák meg.

Egyébről ez a törvény nem intézkedik, tehát a határok befásításáról sem. Meg kell tudni, van-e Békésmegyének erre vonatkozó szabályrendelete. Az usus országsszerte az, hogy fél méterre a határtól ültetik a fákat, de a szomszéd földjére áthajló ágakat a szomszéd levághatja. *P.*

Felelet. Foltos mü-rét kijavítása című kérdésre.

Középkötött agyagtalaju földjére: a következő fűkeveréket kellene felülvetésre használni:

Mezei komócsin	0-65 kg.
Réti ecsetpázsit	0-90 »
Csomós ebir	1-45 »
Franczia perje	3-75 »
Angol perje	2-05 »
Taraczkos tippan	0-65 »
Korcs here	0-50 »
Fehér here	0-65 »
Összesen	10-60 kg.

kat. holdankint.

Kitavasodáskor a rétre kat. holdankint 150—200 kg. szuperfoszfátot szórasson el, s azt nehéz vasboronával alaposan (többszörösen átjárva a területet) beboronáltassa. Ennek megtörténtével a fenti fűkeverék elvetendő. A magvakat személyesen keverje össze s semmi esetre se bizza ezt a munkát a magkereskedőre. A műtrágyázás minden 4. évben ismétlendő, de ha a szuperfoszfát egymagában kielégítő hatást nem eredményez, akkor próbálja meg az évenkénti chilisalétromozást is, melyből 40—50 kg.-ot ad kat. holdankint tavasszal, a fűnövekedés megindulása után 2 részletben és 4 heti időközben. Ezeket kívül minden év tavaszán réjtét boronáltassa meg. *Legány Ödön.*

Felelet. Akácscsometék elültetése című kérdésre.

A visszametszés célja az akácznál az, hogy az átültetés folytán egyidőre megcsontult gyökérhajtó-erővel szemben ne álljon egy magas törzs sok levelekkel, mert azt a gyökér táplálni nem képes. Helyesebb tehát a csemetéket átültetésekor 1 lábnyira visszametszeni. *C.*

Felelet. Aratórészek kévekötő, helyesebben marokszedő aratógép után című kérdésre.

22-ik rész és szerény conventió mellett bátran lehet megalkudni a marokrakó aratógép mellett. Ilyen olcsó ajánlkozásról még nem is hallottam. *P.*

Felelet. Juhnyiró olló használata című kérdésre.

Hogy a közönséges ollónál sokkal jobb a juhnyiró olló, az kézenfekvő. A Hauptner-féle juhnyiró ollót csak azért nem használják juhnyirónak, mert ősidőktől az egyszerű ollóhoz vannak szokv. Tiszta conservatismus és semmi más. *D. L.*

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg. Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tervpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál: *Magyar Általános Hitelbank*

Magyar Általános Hitelbank

Aruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

Boroszló Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

HIREK.

A határidő-üzlet eltiltása a berlini tőzsdén. A Reichstagnak a börzetörvény módosítására kiküldött bizottsága elfogadta Bitter czen-trumpárti képviselőnek azt az indítványát, a mely szerint gabonanemekben és malomipari termékekben tilos a határidő-üzlet. A német lapok ebben az agráriusok győzelmét látják, a kik a kormány által előterjesztett javaslatban foglalt tiltó rendelkezéseknél még szigorubb intézkedéseket kívántak és kívánságuknak a bizottságban sikerült érvényt szerezni. A kormány a törvényeknek megfelelő szállításokat hajlandó lett volna engedélyezni a tőzsdén, vagyis meg akarta szorítani a határidő-üzletet, de nem akarta eltüntetni; bizonyos feltételek mellett a mezőgazdáknak is engedélyezte volna, hogy termésükhöz mértén, szállítási köteleiséget vállaljanak, ámde mindezeket a bizottság törölte s a törvényjavaslat 50. §-ában eltiltotta a határidő-üzletet.

Uj gazdasági egyesület az Alföldön. Széles alapon, nagy körültekintéssel kezdette meg működését a Délvidéki Parasztegyesülettel párhuzamosan munkálkodó Földmívelők Gazdasági Egyesülete. Hónapokon keresztül folyt a taggyűjtés, az országos egyesület szervezése, most pedig az egyesület igazgatósága Reök Iván országos képviselő elnöklésével gyűlést tart, hogy a tavasz beköszöntése előtt megállapítsa ez évi munkapogramját. Az egyesület védője a földmívelésügyi és kereskedelemügyi miniszterek a legnagyobb érdeklődéssel van az egyesület iránt, a melynek minden munkájából részt kérnek és a melyet teljes erejükkel támogatnak is. Az egyesület igazgatósága február 29-én, szombaton délután 5 órakor tartja gyűlését, a melyen előkészíti az idei rendes tisztújító közgyűlés sorrendjét is. A gyűlésen beszámolnak az egyesületnek eddigi szervezési munkálatairól, bemutatják a pénztár állapotáról szóló jelentést, a munkaprogramot, az 1908. évi költségelőirányzatot és betöltik egyelőre ideiglenesen az ügyvezető állást is. Az országos egyesületbe ujabban belépett 1000 koronával Gerliczy Ferenc báró, 500 koronával Baich Iván báró, 200 koronával Wodianer Albert báró, továbbá: Fernbach Károly, Návay Tamás, Balla Aladár dr., Almásy Imre gróf főispán. Az egyesület most teljes erővel kezdi meg a szervezkedést és e célból fölhívást intézett a gazdaközönséghez.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága hétfőn Desseffy Aurél gróf elnöklésével ülést tartott.

Elsősorban Szilassy Zoltán, szövetségi titkár a tagsági ügyekről tett jelentést, majd Szilagy vármegye átirata kapcsán elhatározták, hogy megsürgetik a mezőgazdasági érdekképviselő rendezését törvényhozási uton. A czukorrépa-termesztők országos szövetségének kérelmére elhatározták, hogy a szövetség adminisztratív költségeit az O. M. G. E. magára vállalja. A Magyar Gazdaszövetség szóvá tette azt a támadást, a melyet a pénzügyi bizottság országos szövetsége a szövetségek ellen intézett s arra kérte az O. M. G. E.-t, hogy e támadás ellen tiltakozzék. Buday Barna előadó javaslatára a választmány egyhangulag tiltakozott minden oly törekvés ellen, a melynek célja az altruisztikus alapon működő szövetségek jogainak

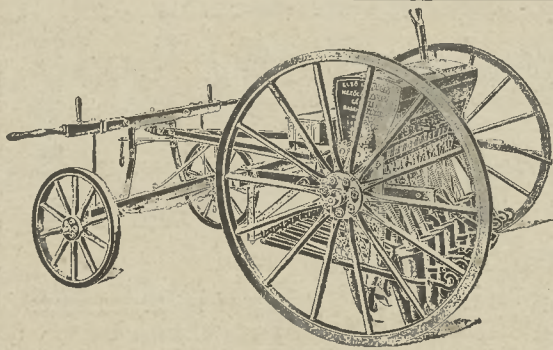
és kedvezményeinek elvonása, vagy megkurtítása és szükségképpen akcióképességük csökkentése. Kéri egyúttal, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezethél a kormány legalább 20 millió koronát helyezzen el törvényhozási felhatalmazás alapján. A drágaság ügyében tartandó ankétre Rubinek Gyulát és Jeszenszky Pált küldték ki. Bernát István napirenden kívüli felszólalásában szóvá tette azt a körülményt, hogy a Gyár-íparosok Országos Szövetsége ujabban sűrűn kezd közpolitikai kérdésekkel foglalkozni. Tavaly földbirtokpolitikai kérdésben foglalt állást, legutóbb az általános választói jog dolgában, most pedig az összeférhetlenségi törvény oly irányú módosítását kívánja, hogy a törvényhozásban a szubvenziót élvező gyárosok is helyet foglalhassanak. Szükségesnek tartja, hogy e törekvésekkel szemben tiltakozását fejezze ki. A választmány a javaslatához egyhangulag hozzájárult. Szilassy Zoltán előadó a közgazdasági szakosztálynak az adóreform dolgában hozott határozatát ismertette. Zselénszki Róbert gróf nem fogadja el az előadói javaslatot, mert az ellentétben áll a gazdakongresszusok álláspontjával, ellentétben egy agrár-adórendszerrel. Ujból benyújtja a szakosztályi ülésen is beadott határozati javaslatát, mely szerint az O. M. G. E. nem fogadja el a kormány adó-javaslatait. Pallavicini Ede órgróf nem ért egyet az előtte szólóval, mert már a kiindulási pontja téves. Löherer Andor helyesnek tartja, hogy a földadó kontingentáltassék. A javaslat megfelelő módosítását kéri, főleg a kataszteri munkálatokra vonatkozólag. Bartal Béla felszólalása után Blaskovics Ferenc Zselénszki Róbert gróf felszólalásával foglalkozva, azt hiszi, hogy a kormány méltán félhetett a hazavidéki adók egyszerű való kiküszöbölésétől, reméli azonban, hogy ez előbb-utóbb be fog következni. Ezért elfogadja a reformjavaslatokat. Hammersberg Jenő, Tallián Béla, Mezey Gyula, Hertelendy Ferencz, Sierbán János és Desseffy Aurél gróf megjegyzései után Darányi Béla jelentette ki csatlakozását a javaslatához. Azután Szilassy Zoltán előadó tette meg észrevételeit. Több felszólalás után a választmány némi csekély módosítással elfogadta a szakosztály már ismert határozati javaslatát. A délutáni ülésen elsősorban a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés ügyét vették elő. Bartal Béla mutatott rá élénk tetszés mellett a már megkötött szerződés védelmére, utána Jeszenszky Pál előadó ismertette behatóan az egyesületnek e tárgyban többször kifejtett álláspontját. Zselénszki Róbert gróf, Löherer Andor széleskörű agitáció indítását javasolták a szerződés ellen, hasonló értelemben szólt föl Rubinek Gyula. Azután Jeszenszky Pál előadó elfogadásra ajánlotta az állattenyésztési szakosztálynak azt a határozatát, mely szerint a friz-juh köztenyésztésbe való vétele megengedhető és e juhajtával végeztesen a minisztérium széleskörű kísérleteket. Rodiczky Jenő, Löherer Andor, Hammersberg Jenő, Rubinek Gyula és mások felszólalása után a választmány az állattenyésztési szakosztály határozatát, illetve az előadói javaslatot hagyta jóvá. Vita nélkül elfogadták a sertésveszén átesett sertések immunitására vonatkozó szakosztályi határozatot. A lépfene ellen kötelező védőoltás tárgyában szintén a szakosztály javaslatát fogadták el a Temesmegyei Gazdasági Egyesület javaslatának a mellőzésével. Végül az O. M. G. E. belső ügyeit intézték el.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület Szatmáron f. hó 19 én igazgató választmányi ülést tartott, melyen a gazdákra több fontos kérdés is nyert elintézését. Ülés előtt mély megilletődéssel emlékeztek meg csak röviddel előbb elhunyt elnökükről, Domahidy Sándorról. — Jutalmazás céljából kiválasztottak 6 gazdasági cselédet és 6 munkást. A máramaros-megyei iparfejlesztő bizottság kérelmére elhatározták, hogy a házi iparcikkeknek kivéti vásárt rendeznek. A szatmáron létesítendő tejszövetkezetek alakulása céljából f. hó 26-ára ujjab értekezletet hívnak össze, kiküldték a számadásvizsgáló bizottságot. Elhatározták, hogy szent István napja körül a szatmári tüzoltó kongresszussal egyidejűleg nagyobb szabású gépkiallítást, s házi lövésnyt rendeznek stb.

A Gömör-Kishont Vármegyei Gazdasági Egyesület f. évi február hó 16-án igazgató-választmányi gyűlést tartott *Szentiványi Árpád* elnökle alatt. Fodor Jenő titkár beszámolt az egyesület legutóbbi működéséről. Legujabban 4 községben alakított az egyesület tejszövetkezetet. A már régebben megindult tejszövetkezetek igen szép eredménnyel dolgoznak. A tejszövetkezetekkel kapcsolatosan mindenütt községi kölcsönös állatbiztosító szövetkezetet szervez az egyesület. A mult hónapban 31 drb honyházi fajta tehén osztozott ki tagjai között, a mely tehének Tolna megyében lettek beszerelve drbonkint 480 kor. átlag áron. Sajógömörön és Osgyánban háziipari tanfolyamot rendezett. Husz községben tartott gazdasági előadást. Az elmúlt év őszén gőzeke próbaszántást végeztetett 10 megyebeli birtokosnál. Putnokon az egyesület kezdeményezésére a földmívelésügyi miniszter lópatkolási tanfolyamot rendezett, a tanfolyam mult évi november hóban nyílt meg és 6 hónapig tart, s a tanfolyamon 26 Kovács nyer kiképzést. A választmány Hevessy Bertalan indítványára *Fodor Jenő* titkárnak főleg a tejszövetkezetek szervezése körül kifejtett ügybuzgó működéseért elismerését fejezte ki. A gyűlésen elhatározta a választmány, hogy Rimaszombatban gép- és áru-raktár szövetkezetet létesít. Bánrévén pedig a f. év április havában egy nagyobb szabású gépbemutatót rendez, a mely alkalommal főleg a különféle *mechanikai* talajmívelő gépek lesznek bemutatva. Az egyesület idei tenyész-bika vásárai Tornalján márcz. 22-én, Rimaszombatban pedig márcz. 29-én lesznek megtartva. A Temesmegyei Gazdasági Egyesületnek a földm. kormányhoz a kötelező lépfene elleni oltás tárgyában beadott felterjesztését elfogadta azzal a pótlással, hogy felkérte a földm. kormányt, tüzzön ki pályázatot egy olcsó és könnyen kezelhető hullafeldolgozó, illetve megsemmisítő készülékre, a melyet a községek, esetleg körjegyzőségeinkint beszerezhetnének, mert a lépfene s más ragályos betegség terjedése pl. a sertésvesz is csak a hullák teljes megsemmisítésével korlátozható.

Jubiláló gazdasági egyesület. A Nógrád-vármegyei Gazdasági Egyesület ez évben tölti be fönnállásának huszonötödik évfordulóját. A megye gazdái körében mozgalom indult meg, hogy méltóan megünnepeljék az évfordulót. Nagyobb szabású mezőgazdasági kiállítás rendezését tervezik. A gazdasági egyesület az előkészítés végzésére bizottságot küldött ki, a mely legközelebb állapítja meg az ünnepség részleteit.

A somogy megyei gazdasági egyesület eddigi elnöke, Somssich Andor lemondott tisztségé-

LOSONCI DRILL

tolókerekes SORVETŐGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.

Első losonci mezőgazdasági gépgyár
BASCH ÉS TARJÁN mérnökök, LOSONCZ.

Kizárólagos vetőgépgyár.

Tessék árjegyzéket kérni.

Kitüntetve: 1906. Kolozsvár: Aranyérem.
1906. Nagyvárád: Elismerő oklevél.
1906. Nagyvárád: Elismerő oklevél

1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.
1907. Pécs: Állami ezüstérem.

ujtásokért.

ról, helyébe Hoyos Miksa gróf somogyi nagybirtokost választották meg.

A mezőgazdasági kamarák ellen. Kisküüllő vármegye gazdasági egyesülete báró Kemény Ákos főispán elnöklete alatt most tartotta rendes évi közgyűlését, a melyen Sándor Pál főtitkár előterjesztette a múlt év működéséről szóló jelentést, nemkülönben a múlt évi költségvetést és a jövő évi munkaprogramot, a melyekhez a közgyűlés egyhangulag hozzájárult. Nagyobb vita fejlődött ki a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésénél. Az igazgató-választmány a mezőgazdasági kamarák felállítását mellett foglalt állást, ezzel szemben a közgyűlés többek felszólalása után a választmány és az előadó javaslatainak mellőzésével a kamarák ellen foglalt állást. Elhatározta végül a közgyűlés, hogy a szerb élő állat behozatala ellen, nemkülönben a lépfene elleni kötelező védőoltás elrendelése érdekében feliratot intéz a kormányhoz.

Czukorrépatermelés Szatmármegyében. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 19-én Szatmáron a czukorrépatermelés felkarolása érdekében értekezletet tartott, mely különösen most, a szerencsi czukorgyár által felajánlott kedvezőbb szerződési feltételek mellett vált aktuálissá. Az értekezleten a nevezett gyár is képviseltette magát.

»Mezőgazdák üzemi utmutatója.« Ezen a czimen legközelebb egy kiadvány jelenik meg, a mely tartalmazni fogja mindazokat a tudnivalókat, a mikre a gazdának gazdasági tevékenysége kereskedelmi részét illetőleg szüksége van. A kiadványt Párczer Gyula, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének főtisztviselője szerkeszti és különös specialitása lesz a munkának az Országos Központi Statisztikai Hivatal időszerű sorrendben összeállított vásárlójegyzéke, az egyes állatnemek 1907. évi felhajtásának feltüntetésével. Az egyes fejezetek tárgyalják a gabonakereskedelmet, összefüggőleg a tőzsdeszokványok magyarázatszerű közlésével, a vetőmagkereskedelmet, állatkereskedelmet, állategészségügyi részszel kapcsolatban. Magában foglalja az erőtakarmányozók beszerzése körüli tudnivalókat a gépkereskedelmet. Utmutatás lesz a kiadványban a gazdasági áruszükségleti cikkek beszerzésére, tárgyalja a széna- és szalmakereskedelmi szokványokat, élelmiszerkereskedelmet, borértékesítést, biztosítást. A jogi részben szó lesz a haszonbérletről, a gazda és cseléd közti jogviszony szabályozásáról. Ismerteti továbbá a gazdasági munkás-és balesetbiztosítási törvényt. A könyv bolti ára 5 K, előzetes megrendelés esetén 4 korona lesz. Előfizetni lehet a Pátria gazdasági szak-könyvkereskedésénél, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. Köztelek.

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank igazgatósága Beck Miksa elnöklésével február 22-én tartott ülésében megállapította a bank 1907. évi zárószámát. A megállapított mérleg és nyereség- és veszteségszámla az 1906. évről áthozott 303.387 K 76 fillér betudásával 5,347.042 korona 46 fillér bruttó nyereséget és az összes költségek, adók és leírások levonása után 3,444.528 korona 84 fillér tiszta nyereséget mutat az előző év 3,510.080 korona 24 fillérrel szemben. Az igazgatóság elhatározta, hogy a március hónap 12-én tartandó közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy minden 400 korona névértékű részvény után, ugy mint az előző esztendőben 28 korona, az a 7%-nyi osztalék fizetessék, ezenfelül a tartalékalap a külön tartalék mérlegszerű 71.966 korona 27 fillérnyi gyarapításán felül 150.000 koronával és a nyugdíjalap 20.000 koronával dotáltassék. Ez előterjesztések elfogadása esetén, az igazgatósági tatiemek levonása után, a folyó üzletlévre 360.414 korona 73 fillér vitetik elő. A megállapított mérleg és nyereség- és veszteség-számla részletes adatai a következők:

Vagyon: Pénztári készlet 3,187.674 korona 34 fillér (— 291.958 korona 42 fillér). Értékpapírkészlet 5,540.095 korona 06 fillér (— 2,757.083 korona 72 fillér). Záloglevél-biztosítéki alap értékpapirjai 3,041.450 korona (— 9275 korona). Záloglevélkészlet 3,239.922 korona 34 fillér (+ 302.750 korona 34 fillér). Nyugdíjalap értékpapirjai 1,879.618 korona 18 fillér (— 23.000 korona). Külföldi váltók és pénzek 1,318.605 korona 62 fillér (— 788.040 korona 74 fillér). Váltótárca 39,905.745 korona 93 fillér (+ 3,391.388 korona 46 fillér). Előlegek a lombard-üzletben 38,622.789 korona 72 fillér (— 2,787.132 K 87 fillér). Társasvállalati befizetések 8,522.072 korona 03 fillér (+ 733.565 korona 95 fillér). Különféle adósok 34,495.421 korona 46 fillér (— 198.974 korona 74 fillér). Zálogleveles jelzálog-kölcsönök 32,443.603 korona 06 fillér (+ 1,797.088 korona 45 fillér). A budapesti közraktárak befizetett bératalánya 7,470.180 korona 28 fillér. Az árusztály bizo-

mány, előleg és raktárüzletben igénybe vett összegek 30,005.118 korona 51 fillér (+ 5,854.471 korona 34 fillér). Ingatlan-számla 2,250.000 K (— 100.000 korona). Fiókok ingatlan- és felszerelési számlája 187.600 K (+ 8500 K). Összesen 212,109.896 K 53 fillér (+ 5,132.299 korona 05 fillér). **Teher:** Részvénytőke 40,000.000 K. Tartalékalap 6,719.947 korona 58 fillér (+ 150.000 korona). Külön tartalék 1,760.958 korona 64 fillér (+ 71.966 korona 27 fillér). Budapesti közraktárak törlesztési számlája 1,181.945 korona 74 fillér (+ 75.870 korona 48 fillér). Nyugdíjalap 3,149.379 korona 07 fillér (+ 236.605 korona 99 fillér). Elfogadvány-számla 20,965.600 korona (+ 290.100). Betétek takarékkönyvecskére, csekk- és folyószámlán, pénztárjegyek 96,346.807 korona 79 fillér (+ 11,655.990 korona 12 fillér). Különféle hitelezők 5,606.881 korona 81 fillér (— 8,044.797 korona 19 fillér). Jelzálogadósok ideiglenes követelése 333.647 korona 06 fillér (— 1,046.085 korona 22 fillér). Forgalmomban levő 4%-os záloglevelek 30,608.200 korona (— 183.800 korona). Forgalmomban levő 4½%-os záloglevelek 1,992.000 korona (+ 1,992.000 korona). **Nyereség** a múlt évről áthozott 303.387 korona 76 fillérrel együtt 3,444.528 korona 84 fillér (— 65.551 korona 40 fillér). Összesen 212,109.896 K 53 fillér (+ 5,132.299 korona 05 fillér). **Nyereség- és veszteség-számla.**

Köve el: Nyereségáthozat az 1906-ik évről 303.387 korona 76 fillér (+ 60.232 korona 34 fillér). Kamatszám 6,241.260 korona 62 fillér (+ 1,238.869 K 83 fillér). Levonva a passzív kamatok 3,059.081 korona 21 fillér (+ 822.546 korona 26 fillér), tehát 3,182.179 korona 41 fillér (+ 416.323 korona 57 fillér). Jutalék és bizomány 625.494 korona 79 fillér (+ 64.388 korona 17 fillér). Nyereség értékpapir-üzletben és társas vállalatoknál 253.257 korona 67 fillér (— 298.534 korona 67 fillér). Nyereség külföldi váltókon és pénzekben 52.109 korona 91 fillér (+ 9331 korona 96 fillér). Nyereség a fiókosztályoknál 186.655 korona 19 fillér (— 74.669 korona 09 fillér). Különféle nyereségek 88.651 korona 19 fillér (— 122.587 K 32 fillér). Nyereség a jelzálog-kölcsön-üzletben 144.793 korona 84 fillér (— 70.382 korona 66 fillér). Házjövedelem 96.469 korona 24 fillér (+ 4278 korona 79 fillér). Jövedelem a budapesti közraktáraknál 414.043 korona 46 fillér (+ 5017 korona 40 fillér). Összesen 5,347.042 korona 46 fillér (— 6601 korona 51 fillér). **Tartozik:** Tisztifizetések számlája 642.732 korona 65 fillér (— 1654 korona 90 fillér). Költségszámla 906.367 korona 72 fillér (+ 27.390 korona 66 fillér). Behajthatatlan követelések leírása 90.315 korona 56 fillér (41.389 korona 71 fillér). Leírás a felszerelési számlán 15.291 korona 79 fillér (— 61.256 korona 53 fillér). Adószámla 235.805 K 90 fillér (+ 50.080 K 95 fillér). A bank felügyelő-bizottsága 12.000 K (+ 3000 korona). **Nyereség** az 1906. évről áthozott 303.387 korona 76 fillérrel együtt 3,444.528 K 84 fillér (— 65.551 korona 40 fillér). Összesen 5,347.042 K 46 fillér (— 6601 korona 51 fillér).

Szesz.

A szeszüzletben e héten a forgalom is gyérebb volt és a nagyobb kínálat folytán a kínált tételek főleg azonnali szállításra olcsóbban keltek el.

Elkelt **finomított szesz** adózva 163:50—164:50 K, adózatlanul 64:50—65:50 K nagyban azonnali és későbbi szállításra.

Élesztőszesz adózva 162—162:50 K, adózatlanul 63—63:50 K kelt el.

Denaturált szesz nagyobb kínálat folytán nagyban 55 K kelt és 55—55:50 K zárul hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 58 K-ig kelt el és 57—58 K zárul.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 59:50—60:50 K. Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	163:50—164:50 K
Finomított szesz adózatlan	64:50—65:50
Élesztőszesz adózva	162—162:50
Élesztőszesz adózatlan	63—63:50
Nyersszesz adózva	161:50—162:50
Denaturált szesz	55—55:50

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Az időjárás melegebbre vált, az éjjelek bár még hidegek, reggelként gyöngye jég is látható, a mi hátráltatja a vegetációt. A gazdák megkezdhetik a tavaszi vetés előmunkálatait, most már csak az óhajtható, hogy az idő melegebb és állandó legyen. A főzikk vörös lóhere helyzete ismét lényegesen szilárdabbá vált és elsőrendű mag ára néhány koronával emelkedett. Luczerna. A fogyasztás rendkívül nagy követelményeket támaszt a piac irányában és ennek folytán csak lényegesen magasabb árakon lehetett a már nagyon is apadó készleteket kiegészíteni. Impregnált takarmányrépa kelendősége eddig sokkal nagyobb volt, mint előbbi esztendők ugyanezen időszakában. Ellenben néhány tétel gyöngén csirázó közönséges kereske-

delmi árun alacsony árának dacára sem lehetett tudni. Ujlag is felhívjuk a figyelmet arra, hogy a vevő perzentuális csiraképességnek szavatolását követelje az eladótól. Magas csiraképességű balta-czim épügy hámozott, mint hámozatlan, folytonosan szükön van, ellenben 60—65% csiraképességű áru nem vetettek ügyet.

Jegyzések nyers árúért 100 kilonként Budapesten:

Vöröslóhere	195—205 K.
Vöröslóhere nagy arankás	175—185 »
Luczernamag, világos szemű	170—175 »
Luczernamag, barnás szemű	160—165 »
Nyulzapuka	150—155 »
Biborhere	36—40 »
Baltaczim	38—60 »
Tavaszi bükköny	18—19 »

Gazdasági cikkek áruforgalma.

A »Gazdasági Lapok« heti jelentése e hét üzleti forgalmáról.

Készáru-tőzsdé 1908. február hó 28-án.

Fajta	100 kilogramm kőszpénz ára Budapesten		100 kilogramm kőszpénz ára Budapesten			
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig		
Buza:						
Liszavidéki	75	22.20	22.70	79	23.26	23.70
"	76	22.60	23.—	80	23.35	23.80
"	77	22.95	23.35	81	—	—
"	78	23.10	23.50	—	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	23.05	23.40
"	76	22.50	22.90	80	—	—
"	77	22.60	23.—	81	—	—
"	78	22.80	23.20	—	—	—
Pestvidéki	75	22.35	22.75	79	23.10	23.50
"	76	22.55	22.95	80	—	—
"	77	22.65	23.05	81	—	—
"	78	22.90	23.30	82	—	—
Bánsági	75	22.40	22.80	—	—	—
"	76	22.65	23.10	79	—	—
"	77	22.80	23.20	80	—	—
"	78	—	—	—	—	—
Bácskai	75	22.60	23.—	—	—	—
"	76	22.80	23.20	—	—	—
"	77	22.90	23.35	—	—	—
"	78	—	—	—	—	—
Rozs elsőrendű új	—	—	—	—	20.20	20.30
" középminőségű (új)	—	—	—	—	20.—	20.10
Árpa takarmányáru, elsőrendű	—	—	—	—	15.—	15.20
" másodrendű	—	—	—	—	14.80	15.—
Kőles	—	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (új)	—	—	—	—	15.90	16.20
" középminőségű (új)	—	—	—	—	15.40	15.60
Tengeri belföldi	—	—	—	—	13.10	13.30
" román v. bolgár	—	—	—	—	—	—
Repezekáposzta	—	—	—	—	—	—

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről.

1908. február 15-től 1908. február 22-ig.

A forgalom és készletek részletezése	mennyisége métermázsákban				
	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
I. Készlet és forgalom.*					
Készlet 1908. febr. hó 15-én	841.663	192.300	156.490	164.005	139.519
Betét 1908. febr. 15-től rozás) 1908. febr. 22-ig	10.502	1.489	5.828	2.217	17.629
Kitét 1908. febr. 15-től rozás) 1908. febr. 22-ig	43.353	2.543	13.897	8.386	19.935
Készlet 1908. február hó 22-én	808.812	191.224	148.419	157.836	137.213

II. Az 1908. február hó -én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak.	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Barcs	49.615	3.390	—	18.370	23.641
Békéscsaba	28.033	30	1.366	861	4.825
Berettyóújfalú	2.532	2.208	6.272	195	—
Brassó	—	—	—	—	—
Budapest	295.461	92.348	11.188	24.371	654
Csáktornya	20.434	3.348	1.056	1.006	486
Czegléd	26.146	2.706	2.062	878	328
Debreczen	19.531	27.767	5.973	4.353	584
Ermihályfalva	3.517	12.605	50	291	2.320
Fiume	8.717	252	8.805	11.983	60.742
Kaba	17.095	1.000	959	243	4
Kározzag	14.414	—	407	52	—
Kassa	4.755	692	4.640	2.580	85
Kisújszállás	42.160	490	2.184	259	125
Kisvárdá	10.390	12.220	50	590	90
Kolozsvár	12.393	146	5.781	5.257	858
Marosvásár	11.321	1.367	1.721	2.805	1.002
Marosvásárhely	8.381	—	1.691	2.525	545
Mátószalka	6.244	4.060	6	458	1.591
Mezőtúr	35.726	—	3.302	48	87
Miskolc	10.334	297	20.513	2.092	681
Nagybecskerek	47.795	1.029	120	30.054	11.494
Nagykanizsa	15.173	3.711	21.093	2.110	1.095
Nagyszalonta	2.670	1.092	1.407	—	12
Nagyzeben	—	—	—	—	—
Nagy-Várád	4.972	482	1	464	435
Nyíregyháza	11.580	17.941	1.121	44	282
Nyitra	9.558	—	1.125	206	100
Panosova	3.350	—	—	150	14.101
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	25.300	—	3.877	346	205
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—
Szeged	4.571	184	3.434	—	592
Szoboszló	13.912	58	4.331	20	212
Szombathely	1.695	330	10.277	1.804	250
Temesvár	24.003	—	312	23.522	636
Versecz	10.392	—	514	1.362	4.108
Sziszek	2.867	—	62	3.511	3.980
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonáraktárak.	8.060	363	21.434	8.641	934

APRÓK.

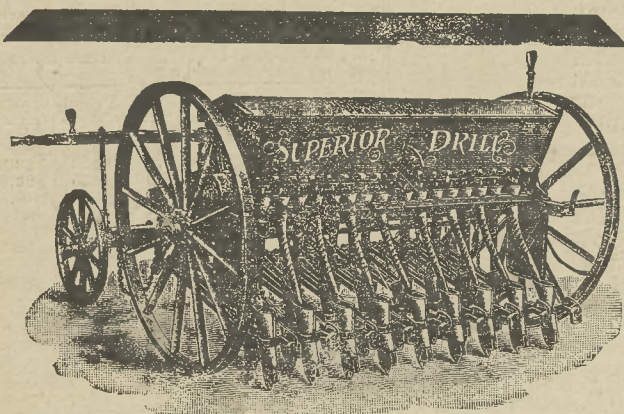
A marha gyarapodása a legelőn. Az újabb időben rendes mázszálásokat végeznek sok helyen, hogy a legelő marha súlygyarapodását följegyezhessek. Kelet-Lausitzban, Sziléziában, a marhatenyésztők összeállottak és közös legelőt béreltek növekedésük részére. 68 drb növendékmarha lett fölvéve a legelőre és az eredmény az volt, hogy a napi gyarapodás az üszöknél átlagosan 780 gramm, a tinóknál 863 gramm volt. Közepes domblegelőknél nálunk, Magyarországon is ilyenforma az eredmény. Ezen súlymázszálások megmagyarázzák a legeltetés olosóságát, mi mellé a rendkívüli jó egészségügyi hatás járul. Az állatok inai megerősödnek és járó izmaik s tüdejük szépen fejlődik. Európa minden országában most különös gondot fordítanak ép ezen okok miatt a legelőkre, a mely a marhatenyésztés egészséges fejlődésének főeszköze!

Mire való a fűzvestző hánca? Mióta a fűzvestző telepek Európaszerte terjednek, egy új melléktermény állott elő: a fűzvestző hánca vagy kérge. Eleinte ezt eldobták, de mostanában jobban megbecsülik. Alkalmos előkészítéssel ugyanis pompás fonó anyag állt elő belőle, kitűnően alkalmas hajóköttelek, rendkívül erős gabona- és burgonyaszakok készítésére, mely utóbbiak elpusztíthatatlanok. Hogy a fűzvestzőanyagot előállítsuk, megszáritjuk a lehántott kérget és bekalozzuk. Így évekig ellehet. Feldolgozás végett 5—8 órai lúzásnak lesz alávetve (égetett mészluggal), megszáritva. Ekkor mechanikai uton eltávolítják belőle a héjat, a mely kitűnő cserző anyag a keztyűbőrök készítésénél. A fás részekről megszabadított lúzott kérget törlik és kikötik, akárcsak a kendert. A kéreg papirgyártásra is alkalmas és a belőle készült szövetyanyag nagyon jó sebkötélanyag. A fűzvestző-termelés nagyobb kiterjedésével ezen melléktermékek is jelentő-

ségre fognak emelkedni. Megjegyzendő az, hogy Németországban a kosárfonás-ipar oly óriási terjedelmet nyert, hogy a fűzvestzőt már importálni kénytelen. Ilyen nagy mérveket öltő fűztermés mellett a fűzkéregből előálló textilanyag már számottevő.

Tűzjelző. Faluhelyen a száraz időkben felszálló füst avagy az éjjel pirosuló tüzfényéből hihetetlenül csalogdik a szemlélő arra nézve, hogy hol van a tűz? Rendszerint közelebb véljük a tüzet, mint valóságban van. Németországban Lamp tűzoltóparancsnok Holsteinban (Hackendorf bei Schönberg) egy készüléket szerkesztett, a melylyel 20 kilométer körzetben és még messzebb is, egy néhány perc alatt pontosan meg lehet állapítani azt, hogy hol van a tűz? Nemcsak sík, de hegyes és erdős vidéken is képes kimutatni. A készülék elég könnyen kezelhető és a próbák szerint jól működik.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos**

Superior Sorvetőgépek.

— !! Legjobb tolókerékrendszer!! —
!!! Tessék közelebbi leírást kérni !!!

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák.

== Egy- és többvasu ekék. ==

Háromtagu és egytagu hengerek.

Triőrök. Mútrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig

Egy budapesti nagy gazdasági gépgyár kereskedelmi irodájában

gyakornoki állás

van üresedésben. Megkivántatik nagy szorgalom és legalább a magyar és német nyelv tökéletes tudása. Pályázhatnak 20—22 éves, jó családból való, teljesen egészséges keresztyények. Előnyben részesülnek, akik gazdasági tapasztalatokkal bírnak. Az állás egyelőre kezdő fizetése, de beválás esetén biztos jövő.

Ajánlatokat Mosse Rudolf hírdetési irodája Budapest „Sz. A. 2532” cím alatt továbbít.

Szalma 10.000 métermáza buza- és rozs-, 2000 mm. árpa- és zabszalma eladó. A téli szalma 300, a nyári 500 korona 100 métermázsánként (egy waggon) waggonba rakva, vevő ponyváival lekötvé, préselt állapotban. Oly reflektánsok, kik saját gőzpréssükkel préselhetnek, a téli szalmát 250 koronáért kaphatják waggononként.

Nád 1000 kévénként 240 korona, waggonba rakva, vevő ponyváival lekötvé. Egy waggonba annak nagysága szerint 1000—1300 kévé rakható be.

Az árak ab vasutállomás Székelyhid értendők az árnak előleges beküldése mellett.

Gróf Stubenberg József
székelyhidi uradalmának számtartói hivatala.

LŰR REZSÓ

Mehala-Temesvár yorkshirei tenyészete, mely kizárólag **vészszel szemben ellenálló törzsekből áll**, tenyésziránya magyarhoni klíma és helyviszonyok; **mindenkoru** egészséges, országos állatdíjazásra tartott ritkaság példányokat jutányosabb árban szállít.

Az ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG FODOR és TÁRSAI

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók,** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetíti.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. Telefon: 311.

Külföldi pénz

Magyarországi birtokokra csak

1,000.000

koronától fölfelé

bármily mennyiségben

5% amortizációval együtt a megbecsült érték felére, gyors elintézésel kapható.

Conversiók is eszközöztetnek. Csak közvetlen megkeresők forduljanak „L. 607.” jegy alatt a Gazdasági Lapok kiadóhivatalához.

GAZDÁK
figyelmébe!

== 50% ==
olcsóbb,

mint bármely más világító anyag a **pyroleum** világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,

IX. ker., Kőzraktár-utca 28.

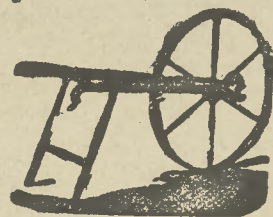
Gyümölcsészeti Lexikon.

1500 cím alatt 400 képpel, gyakorlati alapon foglalkozik a gyümölcsészettel. Évenként 4 füzet jelenik meg. Megrendelhető füzetenként vagy egész évi 4.— K előfizetéssel a szerzőnél, **Eötvös Lajos, Tarczal** (Zemplén m.)

Sárga Orpingtonok

fajtiszta, remek példányok 10.— koronától kezdve kaphatók **Balogh Peter** telepén Szentendrén.

Világhírű szabadalom 18 államban

Stadel-Torkos földmérő-álaliga kapható Stadel gépgyárában, Győrött.

FIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyereshez, valamint kaszált és géppel csépell lenszalmát tetszés szerinti mennyiségben és elad **eredeti (pernai) orosz lenmagot.**

Diszkerthedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő-faiskolától. Tulajdonosa **Copony Ede** Körmenen. 120 fajta tülevelűek, lombok, sorfák, diszcszerjék és rózsafák kaphatók.

Vetőmag

czukorczirok

(Sorghum Saccharatum) eladatik. 10 q alul 23.— kor. és 10 q felül 22.— kor.-ért. **Uradalmi Jóságigazgatóság Ujaradon.**

Somogy megyei

tőgazdaságaimból tenyésztésre kiválóan alkalmas 1—2—3 nyaras gyorsnövésű csehpontyot és mindennemű tenyészhalat ajánlok. **Dr. Hirsch Alfréd** Budapest, V., Alkotmány-utca 10.

VALÓ.

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) **F. Berguerand** fils leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. szám.

Részletes képes árjegyzék ingyen

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott a „Gazdasági Lapok”-ból

Magyar Erdész

erdészeti és vadászati szaklap Szerkeszti és kiadja **IMECSFALVI IMECS BÉLA.** Borsod-Apátfalván.

Előfizetési ár: **Égész évre. . . 14 korona.**

Eladó egy teljes készlet keveset használt Hofherr és Schrantz-féle 6 HP cséplőgép, legjobb karban, vele együtt egy Record lóhercesplő, 3 éves, kitűnő állapotban. Megtudható: A Kemenesaljai Közgazdasági Hitelbank Áruosztályánál Czeldömökön. Esetleg részletfizetésre is eladó.

Eredeti Hanna vetőárpat

ajánl **Fr. Vodicka** földbirtokos, Smrztitz i. d. Hanna, Mähren.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK

UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.

WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERNDORFI

TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
NAGY-TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
~ SZAVATOLÁS MELLETT ~WOHANKA és TÁRS BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.
HELLER MŰR, BPEST.**KLINGER HENRIK**(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár
Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövő-
gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers székér- és repceponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A német birodalmi gazdasági egyesület nagy ezüst érmével tüntették ki Grabe és Vahle bielefeldi céget az 1907. június 6-án megtartott düsseldorfi vándorkiállításon

szab. répavágó gépeiért

az itt felsorolt előnyei miatt:

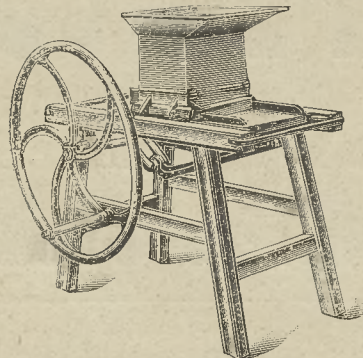
Páratlan munkamennyiség.
Minden nagy- és középbirto-
kosra nézve nélkülözhetlen.

Óránkint végez:

80-100 mázsát -- kézi hajtással.
160-200 mázsát -- motorhajtással.Sima metszés épszögű szeletekben, tet-
szés szerinti méreteken. Semmi nedv-
vesztés. Fényes bizony tványok
kiváló gazdáktól és a Hallei és Münsteri
kísérleti állomásoktól. Sok kitüntetés.

Árakat tudakozódásra közli.

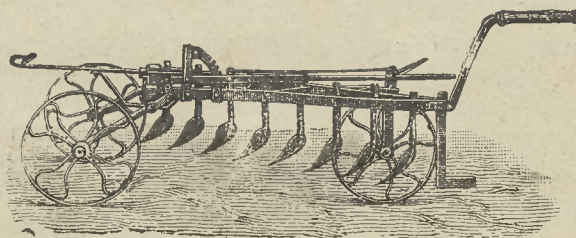
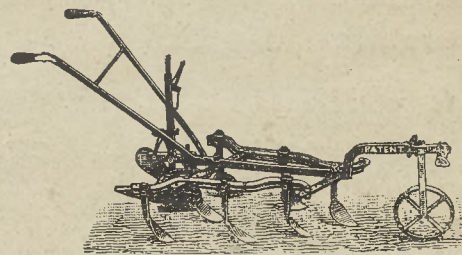
Grabe & Vahle gazd. gépgyára Bielefeld, Westfahlen.

MÓTOROK
mindenféle gazdasági gépek hajtására.A hajtóerő benzin, spiritusz, kohógáz vagy generátorgáz. Üzemeltetés
1 1/2-2 1/2 fillér óránként és lóerőnként.Gőzekék. Gabonaelevátorok. Őrlő-
és daráló hengerek. Benzin- és
spiritusz-lokomobílok. Villamos vi-
lágítás teljes berendezése. Villamos
ívlámpák.

Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgál

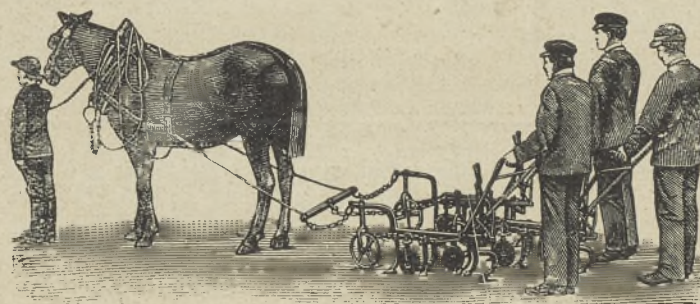
Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

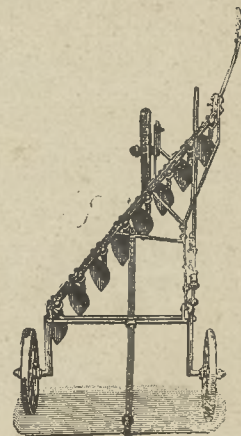
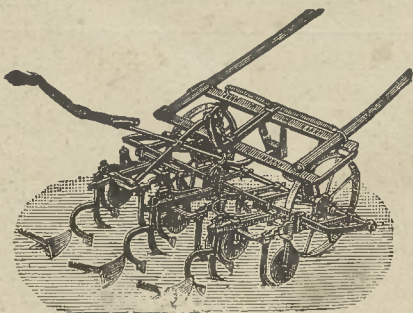
ČERNOVSKÝ ÉS TÁRSAgazdasági gépgyár
és vasöntőde
Böhmisch-Brod bei Prag.

Fiókok:

Krakkó, Jaroslau, Dubna (Oroszország)

Legnagyobb gazdasági gyár
kapáló-gépekre Magyaror-
szágban és Ausztriában.Minden megrendelés egész waggon-
rakományokban is azonnal elinté-
ve. Export minden répatermelő ál-
lamba. Évi gyártás 15-20.000 drb.
Árjegyzék az összes gazdasági gé-
pekről ingyen és bérmentve. Ismét-
eladóknak jutalék.

Ajánlja:

saját maga által kipróbált és jól bevált összes
saját gyártmányu gazd. gépei mellett 8 speciális, vala-
mennyi kiállítás és versenyeken első díjakkal jutalmazott**KAPÁLÓ GÉPEIT**ezukorrépa, repce, kukoricza, burgonya, szőlő
és komló egy- és többsoros művelésére.

Kik ajánlják és kik nem ajánlják

a selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált
MAUTHNER-féle TAKARMÁNYRÉPAMAGOT

Ki nem ajánlja az impregnált
répamagot?

A répamaggal kereskedő
konkurrenczia.

Miért nem ajánlja a
konkurrenczia?

Mert a konkurrenczia **selektált**
anyarépákról nyert és **impregnált**
répamagot *nem árusíthat*, amennyiben a 4212. sz. magyarországi szabadalom **kizárólagos tulajdonosa**
a **MAUTHNER ÖDÖN** czég **termelője**. Ezen okból
a konkurrenczia idei árjegyzékében a következőket közli:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztálya tavaly egyhangulag azt határozta, hogy az ugynevezett

impregnált
répamagot

a magyar gazdaközönségnek

megvételre
nem ajánlja.

Miképpen nyilatkoznak a

nem érdekeltek,

kik egyszersmind a növénytermelési téren **legkiválóbbaknak elismert szaktekintélyek?**

A „Köztelek“ 1908. február 12-iki számában az ott rovatolt 88. számú kérdésre *Kerpely Kálmán*, a debreczeni gazdasági akadémia igazgatója a következőben válaszolt:

Felelet a 88. sz. kérdésre. Annyi tény s azt magam is tapasztaltam, hogy az impregnált répamag hamarabb kikel és a vetés sűrűbb, egyenletesebb fejlődésű. Igaz, hogy ebből még nem következik az, hogy nagyobb termést is adjon, mert kedvezőbb időjárás esetén a fejlődési különbségek az impregnált s impregnálatlan mag vetése között hamarosan elenyésznek. Miután azonban a répa fejlődésének kezdetén legkényesebb, a gyors kelés és sűrű fejlődés csak előnyül tudható be. Igaz, hogy ezen előny akárhányszor nem talán az impregnálás eredménye, hanem az impregnálásra használt maggomoly kitünő fejlettségének, 1-ső rendű minőségének a következménye, de ezen körülményt az impregnált mag hátrányául betudni legalább is helytelen lenne.

K. K.

A „Köztelek“ 1907. február hó 27-iki számában *Línhart György* magyar-óvári gazdasági akadémiai tanár, a növényélet- és kórtani állomás vezetője az impregnált répamagról a következő felvilágosítást adja:

„**Répamag impregnálása.** (Felelet a 148. sz. kérdésre.) A Jaensch & Comp. quedlinburgi czég által már évek óta forgalomba hozott impregnált répamag, amelynek elárúsításával hazánkban Mauthner Ödön budapesti czég foglalkozik, már hosszú idő óta jó hírnévnek örvend főleg azért, hogy a mag gyorsan és egyenletesen kel ki. A gyors kikelés következtében a fiatal répanövénykéek gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek, aminek folytán többnyire kevesebbet szenvednek a gyökérfekélytől és a földi boháktól. Eme előny különösen akkor szembeszökő, ha az időjárás avagy a talaj elégtelen nedvességtartalma kevésbé kedvező a vetés gyors fejlődésére. Ez oly elvitázhatatlan tény, amelyet tagadni nem lehet.

A Jaensch féle impregnálási eljárás abban áll, hogy a répamagot kénsavval és klórgázzal kezelik és azután szárítják. Az impregnálás folytán a répagomoly külsején tapadó és a külső burokrész belsejében levő káros élősdiek (Phoma, bakteriumok stb.) csirái elpusztulnak s a mag csirázási esélye növeltetik, amihez az impregnált követő szárítás is nagy mértékben hozzájárul.“

L. Gy.

Kik ajánlják?

Impregnált veres mammoth és olajbogyó alaku répamag fekete agyagos talajba vetve. Hamarabb kel, fejlődése gyorsabb, nagyobb hozama és jobban áll el, mint a nem impregnált. Számvevői adatok szerint 100—130 métermázsával nagyobb termést adott holdankint mint a nem impregnált mag.

Fehérgyarmat, 1907. december 15.

Zorányi Péter,
uradalmi intéző.

Oberndorfi **impregnált** répamagot vetettem agyag és kevert földbe. Az impregnált szebb, nagyobb volt, min a nem impregnált. Az impregnáltból, miután a bogarak pusztítást vittek végbe, holdankint 200 métermázsa termett, míg a nem impregnált oberndorfi 180 métermázsát adott.

Nagy-Herestény, 1907. december 19.

Horváth Sándor,
intéző.

Kik ajánlják?

Sárga eckendorfi, sárga oberndorfi, vörös mammoth. Könnyű, kissé homokos talaj. Csak **impregnáltat** vetettem, mivel tapasztaltam már előző évekről, hogy ez sokkal előbb kikel és hamarabb fejlődik, mint a nem impregnált.

Nádujfalu, 1907. december 14.

Zmeskál Zoltán gazdasága.

Az **impregnált** répamag 6 nappal előbb kelt ki, mint a nem impregnált. Előbbiből holdanként 30—40 métermázsával több termést s daczára, hogy az idén az ormanys bogar és bolha sok helyen majd teljesen tönkre tette a répákat, nálam a legnagyobb szárazság alatti is gyönyörűen fejlődött. Teljes megelégedésemet fejezhetem csak ki.

NagyLucs, 1907. december 14.

Nagy Lucsi gazdaság.

Osztrovác György,
gazdatiszt.

Kik ajánlják?

Olajbogyó és oberndorfi. Kötött talaj. Én csak **impregnált** vetek mindig és ez elég bizonyíték, hogy megfelelőbb a nem impregnálnál.

Molnári, 1907. december 13.

Kreis István,
intéző.

Impregnált hosszú vörös mammuth répa-mag lett vetve igen jó talajba. Répatermésünk a nem impregnált répákkal szemben előnyösen kivált az impregnált javára. A termés kielégített és meg vagyunk elégedve vele. A répa a legjobb minőségű és kitaró. Holdanként a terméstöbbet három szekérrel volt több az impregnáltból.

Lazi, 1907. december 14.

Beniczky Árpád
gazdasága

Kovács István,
gazdatiszt.

Impregnált oberndorfi. Miután már több ízben tapasztaltuk, hogy az impregnált mag gyorsabban és egyenletesebben kel ki, mint a nem impregnált, azért most már másféle magot nem vetünk.

Dégh, 1907. december 15.

Lówy Adolf és Károly.

Sárga oberndorfi és sárga olajbogyóalakú **impregnált** répa-mag lett vetve középkötött vályog-talajba. Impregnált magon kívül $\frac{1}{3}$ ad rész nem impregnáltat is vettem Daczára a nagy esőhiánynak az impregnált 8–10 nappal előbb kelt. Szomszédban nem impregnált Mammuth-répa-mag lett vetve, mely mennyiség, szilárdság és tartósság tekintetében az impregnált mögött maradt. Az impregnált répa-magból 1600 □-öles holdankint 30 métermázsával több termett.

Fadd, 1907. december 14.

Bartal Béla
cs. és kir. kamarás
birtokkezelősege.

Impregnált vörös mammuth répa-mag lett vetve primisima réti földbe. Impregnálatlan magot mi nem vetünk, de szomszédjaink ugyancsak vörös mammuthot igen. A különbség óriási volt, ugyanis az impregnálatlan mag bár ugyanazon napon vetődött és a talaj is megegyezett a miénkkel, még is egy héttel később kezdett kelni és pedig nagyon hiányosan, míg a miénk szép komplett sorok voltak. A további fejlődés is sokkal erőteljesebb volt, mint az impregnálatlan mag után kelt répánál. Katasztrális holdankint termett nálunk impregnált mag után 330 métermázsá, míg ugyanilyen földben impregnálatlan mag után kat. holdankint, mint szomszédjaimtól hallottam 210–220 métermázsá. Az impregnált mag után termett répánál azt is tapasztaltam, hogy az élősdiék ellen, valamint az idő viszontagságai ellen is jobban ellenlát.

1907. december 14.

A Horgos-Kárászi uradalom
intézősege.

Vörös Mammuth. Részint fekete agyag és kevés homokos talaj. Csak **impregnált** magot használtam. Véleményem szerint az impregnált mag határozottan hamarabb kel ki és jobb termést is ad. Csak egy időben használtam más magot, ami nem volt impregnálva, akkor a termés nem sikerült.

Királyhalma, 1907. decz 4.

Lovag Aubin Károly.

Sárga olajbogyó. Középkötött talaj. A nem impregnáltból átlag termés holdanként 128 métermázsá, az **impregnáltból** 226 métermázsá volt.

Monostor-Apáti, 1907. decz. 17.

Szezemsky Gyula,
urad. bérlő.

Kik ajánlják?

Az elmúlt évben szintén vettem Öntől **impregnált** répa-magot, mely minden tekintetben megfelelő volt nálam. Mas gazdaságban, valószínűleg nem Mauthner-féle, magból a répa felmagzott.

Szamosfalva, 1907. február 9.

Friedmann Ferencz.

Hosszu vörös **impregnált** mammuth répa-mag lett vetve középhomokos talajba. Az impregnált répa-mag 16 nappal hamarabb kelt ki, mint a nem impregnált. Termésem igen jól sikerült és igen jól fizetett. Az impregnáltból háromszor annyi termett, mint a nem impregnáltból, melyből szintén vettem Kaptam holdankint 38 jo szekérrel vagy 380 métermázsát az impregnált répa-mag után.

Szotyor, 1907. december 15.

Bartha Mihály.

Impregnált olajbogyó alakú répa-magot, fekete, nem nagyon kötött talajba vettem. 4–5 nappal előbb kelt ki, mint a nem impregnált. Az impregnált répa-mag után nyert palánták sokkal gyorsabban fejlődtek és nagyobb hozamot eredményeztek, mint más években a nem impregnált répa. Ez idén csupán impregnált répa-magot vettem, mely után 1100 □-öles holdon 400 métermázsá répa termett. Mas években az impregnált $\frac{1}{4}$ résszel több hozamot adott, mint a nem impregnált mag.

Cziframajor, 1907. december 17.

Magyar Jenő
gazdasága.

Impregnált sárga eckendorfi répa-mag lett vetve barna agyag, homokos, kavicsos talajba. Az impregnált mag után nyert palánták a répabetegségeknek jobban ellenlát, mint a nem impregnált, mit szomszédaimmal észleltem. Az idei száraz esztendőben a répatermés kicsiny volt, holdankint 150 mm., más években az impregnált mag után kat. holdankint 60–70 mázsával több termett. **Az impregnált répa-magot különösen ott, ahol a korai vetést a klimatikus viszonyok nem engedik meg, jobbnak tartom a nem impregnálnál.**

Magyarosd, 1907. december 16.

Hoffmann Andor,
urad. bérlő.

Veres mammuth és sárga olajbogyó alakú **impregnált** répa-mag lett sárga agyagos homokkal kevert földbe vetve. A nem impregnált répa-mag 7–8 nappal később kelt. A kedvezőtlen időjárás folytán a terméshozam a két répaféleség között nem lehetett oly nagy, mint normális időjárásnál, mindazonáltal holdankint az impregnált 30 métermázsával többet adott.

Magyari, 1907. december 18.

Gróf Pálffy Béla
uradalma,
Griesz Károly,
kasznár.

Impregnált vörös mammuth répa-magot vettem homokos agyag talajba. Szomszédom nem impregnáltat vetett és azt tapasztaltam, hogy a majdnem egy időben vetett répa-mag közül az enyém 8 nappal előbb kikelt, gyorsabban fejlődött és minden munkáját a kiszédést is előbb tettem meg és földjét elvettem búzával. Az idei rossz időjárás dacára holdankint 40 métermázsával több termett az idén is, mint a nem impregnáltból.

Magyar-Gencs, 1907. december 18.

Özv. Kerkápoly Károlyné
gazdasága,

Höhn Vilmos,
intéző.

Sárga eckendorfi. Kötött fekete agyagos talaj. Az **impregnált** 5–6 nappal előbb kel és nagyobb termést adott, mint a nem impregnált.

Pata, 1907. december 5.

Horváth Tholdy Rudolfné grófnő.

Kik ajánlják?

Eckendorfi, oberndorfi sárga és vörös. Az **impregnált** 8 nappal előbb kel, mint a nem impregnált. A nem impregnált hozama csekélyebb.

Törökszákós, 1907. december 7.

Rósa József,
nagybirtokos.

Oberndorfi. Kötött szikes talaj. A nem **impregnált** 4–5 nappal később kelt ki, mint az impregnált. A nem impregnált termés gyengébb volt és fejlődésben sem érte el az impregnáltat.

Szentpé terszeg, 1907. december 2.

Bereczky László,
urad. gazdatiszt.

Sárga olajbogyó **impregnált** és nem impregnált. Fehér olajbogyó nem impregnált. Fekete homokos talaj. Az impregnált mag 2 nappal előbb kelt ki. Impregnált magból holdankint kb. 2 kilóval kell kevesebb vetőmag, mert gyorsabb fejlődésű lévén, a kis növény jobban ellenlát a bőlha és hangya pusztításának és így biztosabban fejlődik. Három évi kísérletezés alapján mondhatom, hogy az impregnált maggal bevetett táblák holdanként kb. 20–36 métermázsával több termést adtak, mint a nem impregnált maggal bevetettek.

Pusztavacs, 1907. december 14.

Szász Coburg-Gothai Fülöp herceg
pusztavacsi főintézősege.

Oberndorfi és olajbogyó. Kötött fekete talaj. Az **impregnált** mag 10–12 nap alatt egyenletesen és erőteljes palántákkal kelt ki. Hasonlíthatatlanul jobban kel és erőteljesebben fejlődik a nem impregnálnál. Hozama holdanként kb. 60 métermázsával nagyobb.

Feketegyőrös, 1907. december 3-án.

Nadányi Miklós,
földbirtokos.

Ez idén kivétel nélkül csak **impregnált** répa-magot vetettünk, minthogy több évi kísérletek által e magnak gyorsabb csírázásáról győződöttünk meg a nem impregnált maggal szemben, valamint arról is meggyőződöttünk, hogy az impregnált mag után nagyobbak a termések is.

Pozsony-Förév, 1907. decz. hó 18-án.

Gróf Csáky Ödön
uradalmi intézősege.

Sárga olajbogyó. Agyagos homoktalaj. Tapasztalatom szerint a nem **impregnált** mag később kel 8–10 nappal is. 15–20%-kal több hozamot ad az impregnált mag, mely korai kelésének következménye.

Homok-Terence, 1907. december 4.

Horváth Bertalan,
nagybirtokos.

Impregnált sárga, olajbogyó alakú és nem impregnált vörös mammuth. Nehéz, fekete, dombos talaj. Az impregnált mag 7–8 nappal előbb kelt ki, annak dacára, hogy egyforma minőségű talajba volt vetve. 1200 □-öles holdanként az impregnált magból, a szárazság dacára is, 190 métermázsá, míg a nem impregnált magból csak 120 métermázsá termett.

Nőtincs, 1907. december 10.

Zemling Ernő,
kasznár.

Örömmel tudatom, hogy répa-magtermésem, az itteni talajviszonyokat tekintve, kitünően sikerült. 1 katasztrális holdon 5 kg **impregnált** oberndorfi répa-mag után 520 métermázsá gyönyörű répám termett. Az olvasóköri tartott gyűlésünk alkalmával, répatermelési sikereimen felbuzdulva, gazdatársaim elhatározták, hogy ezentul csakis impregnált répa-magot fognak vetni.

Szentkirályszabadja, 1907. november 29.

Karsa Zsigmond,
földbirtokos

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari
magnagykereskedése

VII. ker., Rottenbiller-utcza 33. sz. **BUDAPEST** IV. ker., Kossuth Lajos-utcza 4. sz.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

MEGJELENT!

KODOLÁNYI-féle 1908. évi

MEGJELENT!

48-ik ÉVFOLYAM

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

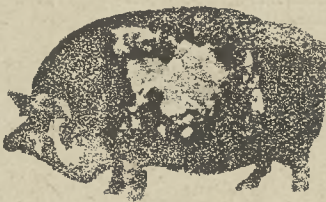
a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. —
Ajánlott postai szétküldéssel K 3.25.
Utánvétellel küldve K 3.45. —
Megrendelhető a „GAZDASÁGI
LAPOK” kiadóhivatalában, Buda-
pest, IV. Ker., Muzeum-Körút 7. sz.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és leg-
pontosabban eszkö-
zöltetnek, sovány,
ugy hizott állapot-
ban **URL REZSŐ**
sertésbizományos-
nál, Budapest, VIII.,
Bévkocsis-utca 12.

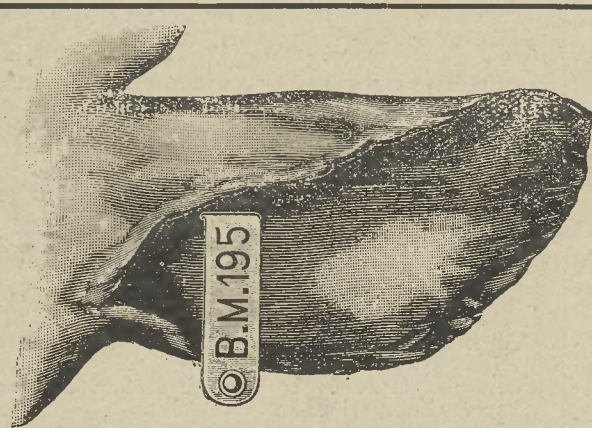

Telefon: 97-05 interurbán. Felvilágosítással készséggel szolgál.

Hanna vetőárpa,

hegyvidéki, nagyon szép minőség, Léva és Ózd állomá-
sokról eladó. Készlet 800 mm. — Venni szán-
deközők mintáért forduljanak

Grünwald Sándor irodájához
Budapest, Árpád-utca 9.

VALÓDI HAUPTNER

-féle

gyomorsövek,
orrkarikák,
herélőfogók,
fecskendők,

nyirógépek,

összes
állattenyésztési
cikkek, gépek, ál-
landóan raktáron.

Árjegyzékkel kivá-
natra készséggel
szolgálunk.

„Szegecselhető „CROTALIA” füljelző. Az orsz. törzs-
könyvi bizottság által elfogadott legbiztosabb állatfüljelző.

GEITTNER ÉS RAUSCH BUDAPEST,

VI. ker., Andrásy-ut 8. szám.

KALISÓK

nevezetesen kainit, kalitrágyázó stb. szállítására ajánljuk:

F. GROBE & Co. Berlin W. 9.

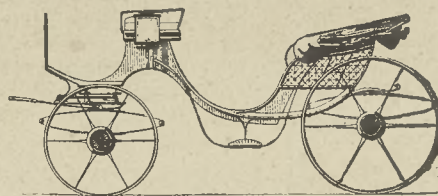
Abteilung Kalisalze und Düngemittel.

Képviselő:

REICH ADOLF, Budapest, Csengeri-u. 78.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsik-
ból. Használt kocsik becsere-
tetnek és átalakítások elfogad-
tatnak jutányos árak mellett.
Ugyisint mindenféle üzleti
és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

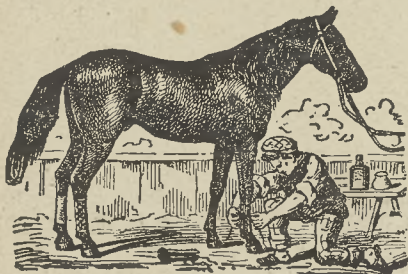
A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a

KÁLI,

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi.

Különösen sok kálira van szükségük

a kapásnövényeknek, hereféléknek és réteknek,
ugy az árpának és szőlőnek. Különösen szegények
káliban a homok- és tőzeg-talajok és feltétlen szüksé-
ges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a
phosphorsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmé-
nyek közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés el-
érését. A mi viszonyaink között leginkább a 40% kálisó bir
jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kiló szá-
zalékát a kisebb szállítási költség miatt legolcsóbban vásárol-
hatjuk. — A kálitrágyák alkalmazásáról a **Kálisyndikátus
mezőgazdasági tájékoztató** irodája: Budapest, IX.,
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség
nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó
szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

1900. évi párisi világkiállításán Grand Prix.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az ud-
vari és más nagyobb istállóknak, ugy
a polgári mint katonai körökben, az
izmok erősítésére, nagy használat előtt
és izombénaság ellen. A lovat training-
ben igen nagy munkabírásra képesíti.

KWIZDA SZABADALMA.

Pneumatic. bokavédő szalaglégpárnával. Bokavédő szalagok gummiból.

Szürke, fekete, barna és fehér színben
és 4 nagyságban állítatik elő és pedig
bal és jobb lábára.

A bokára, a—h-ig mérve, melynek kerülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. 24—27 cm. megfelel a 3. sz.
22—24 cm. „ 2. sz. 27—30 cm. „ 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dronként: Fekete, barna v. fehér szín
1. sz. K 5.50 2. sz. K 5.90 1. sz. K 5.90. 2. sz. K 6.40
3. sz. K 6.40. 4. sz. K 7.30 3. sz. K 6.80. 4. sz. K 7.70.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Főraktár: KWIZDA JÁNOS FERENCZ cs. és kir. osztrák,
magyar királyi, ro-
mán királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi
gyógyszerész, Korneuburg, bei Wien.

ROESSEMANN & KÜHNEMANN

KOPPEL ARTHUR-féle vasutak.

Prága, Bécs.

BUDAPEST,
VI., Váci-ut 113—115.

Zágráb, Berlin.

Gazdasági-, ipar- és erdei vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

SINEK, hordozható vágányok, **MOZDONYOK**
fordító korongok, kocsik,

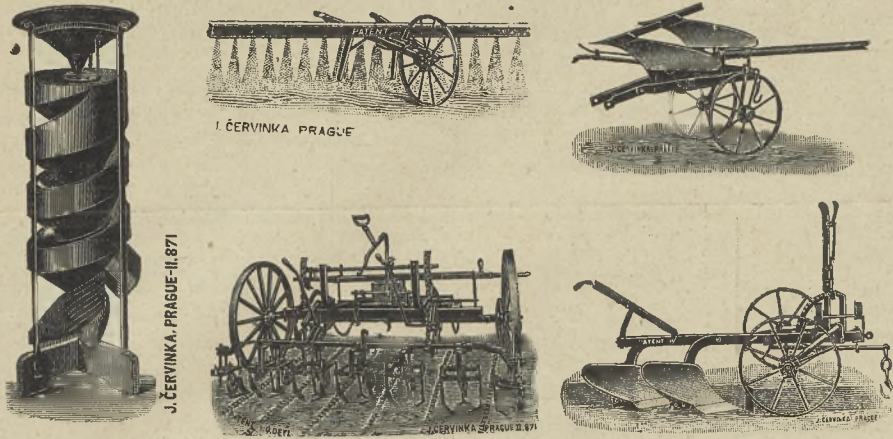
BÉRBE is adatnak.

Répa vasutak

Használt anyagok állandó raktára.

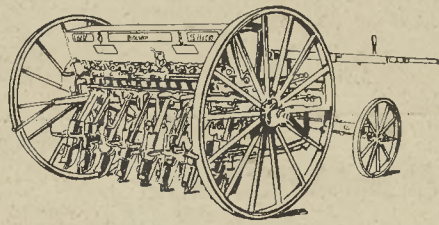
JOHANN ČERVINKA, PRAG II.
HAVLIČEKPLATZ No. 26.

offeriert als Spezialität die weltberühmten automatischen Schnecken-Trieure, neuartige, leichte Klee- u. Grassämaschinen mit unverwüthlichem Stahlsäwerk, die weltberühmte automatische Rübenhacke „Patent Deyl“ geigiet für Rübe, Mais, Kartoffeln, Getreide, als auch zum Querschneiden der Rübenreihen und 2-scharige Stahl-Pflüge, kippar, mit Deichsel.

SZÜCS ÖDÖN

Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Szab. alsó- és felső-kiömlési eredeti Pracner gyártmányu

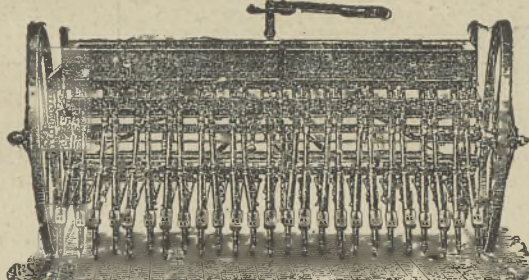
„Kincsem”
vetőgépek, kukoricza és répa vetésére legalkalmasabbak.

„Knotek”-féle arató- és fűkaszaló-gépek. Első rendű anyagból, tökéletes szerkezettel, várakozáson felüli munkateljesítményel. A continens legnagyobb aratógépgyárából.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen időnyre SACK RUDOLF elismert kitűnő gyártmányait, aczélekeit, vashoronáit, könnyű és szilárd sorvetőgepeit,

szecskavágó- és répavágó-gépeit kézi, járgány- és gőzhajtásra. Elsőrendű biztonsági járgányait. „WESTFALIA” műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb takarmánypároló-készülékeit és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására** a

Brázay KINCSEM-FLUID
KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésesben, katonai-, polgári- és versenystállókban. Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő: **Brázay Kálmán czégnél Budapesten.** 1 üveg ára **2.50 kor.**, 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24 kor.**

270/908 szám.

Földbérleti hirdetmény.

Temesvármegye Oh.-Forgách és Dragojest községek határában fekvő, a magyar vallásalap tulajdonához tartozó, 632⁵¹⁸/₁₀₀ hold kiterjedésű **mezőgazdasági tagbirtok** a buziás-fürdői kir. közalap. gazd. főtiszttség hivatalos helyiségében **1908. évi márczius hó 19-én d. e. 11 órakor** megtartandó nyilvános szóbeli árveréssel megkötött zárt ajánlati versenytárgyaláson 1908. évi október 1-től 1920. évi szeptember 30-ig terjedő 12 évre **haszonbérbe fog adadni.**

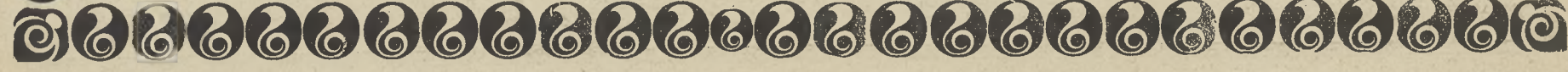
Erről az érdekeltek azzal értesítettnek, hogy a sajátkezüleg kiállított vagy két tanu előtt aláírt s 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlatokban a bérösszeg szám- és írásban is feltüntetendő s kijelentendő az, hogy a bérleti feltételeket ismerik s azoknak magukat alávetik. Az ajánlatokhoz 1264 kor. bánatpénz csatolandó akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirban s a szóbeli árverés megkezdése előtt kell letenni. Táviratban tett, későn érkezett vagy jogérvényesen ki nem állított bérajanlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közötti szabad választói jog a vall és közoktatási m. kir. miniszteriumnak fenntartatik.

A részletes haszonbérleti versenytárgyalási feltételek a vallás- és közoktatási miniszterium IX. ügyosztályában s a buziás-fürdői kir. közalap ker. főtiszttségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Buziásfürdő, 1908. évi február hó 10-én.

A m. kir. közalap. ker. gazd. főtiszttség.

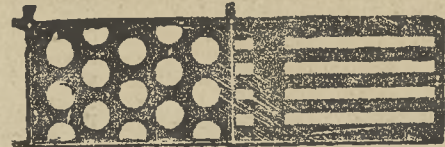

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár
BUDAPEST.

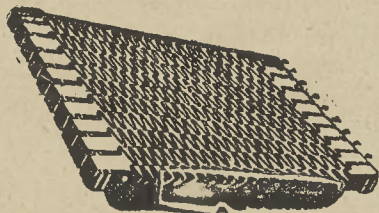
Ajánljuk trieurjeinket
és osztályozó gépeinket
gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására.

Tőrekrosták és minden
fajta lemezrosta gőz-
cséplő gépek számára. * * *

'UNIKUM' magas tűzálló képességű takarékróstélyok!

Tartós !!
Nem salakosodik !
Nem görbül !!

Nagy
szénmeg-
takarítás !!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle-féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szer
BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamosági vállalat
BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

„Wellkomme“ vető-zab

a legbőtermőbb és legnehezebb fehér kiváló minőségű zabfaj, nagyon igénytelen, jó és puha takarmány szalmája meg nem dől. — Ára, vevő által bérmentve küldött zsákban (Csempezkopács, Máv. vagy Dömötöri déli) vasutállomásra szállítva, 100 kilogrammonként 500 kilogrammon felül 20.— korona, 500 kilón alul 24.— korona.

Megrendelések intézendők: „Gazdasági intézőség“
Nemeskolta, Vas megye, u. p. Csempezkopács.

Kívánatra minta bérmentve küldetik.

Magánjáró gőzeke

használt, kerestetik megvételre.

Ajánlatok „Magánjáró 5340“ jelige alatt Mosse Rudolf hirdető irodájába kéretnek.

Gőzekék, uti mozdonyok, cséplőgépek hajtásához.

Felvilágosítás- és szakszerű utasítással szolgálunk. Szíves megkeresések: Zentral-Direction der Oesterreichischen Berg- und Hüttenwerks-Gesellschaft Teschen, (Osztrák Szilázia) vagy:

Az Osztrák Bánya- és Kohászati Társaság Magyarországi Képviseletéhez Budapesten, IX. kerület, Üllői-út 25. szám (Köztelek) földszint 3. szám kéretnek.

Malomjázat

26 ezros tó kövel, fa-fog hajtással és 6 lóerős **Röck-féle járgány**, jó karban mindkettő, 300 koronáért eladó ifj. Faragó József földbirtokosnál Kossuthvánon (Bácsmegeye).

Tenyésztojások.

Szabadban tenyésztett fekete amerikai Minorkák a 6000 márkáért Amerikából importált „Champion Victor“ kakas és kintő tojók származékai, gyönyörű óriás példányok. Megtermékenyítés és frissességért kezeség vállalatik. Darabja 50 fill. Vodička Tobitschau (Mähren.)

Legtermékenyebb, rendkívül jó tulajdonságai következtében Európa minden országában terjedő, magyar származásu, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérleti állomások által, úgy hazánkban, mint külföldön kipróbált és legjobb fajú burgonyának elismert nemes burgonya új fajok a következők:

Agnelli-féle „Magyar Kincs“ EREDETI burgonya ára: 100 kg.-ként 14 kor; 50 kg.-ként 8 kor.

Agnelli-féle „Pannonia“ EREDETI burgonya ára: 100 kg.-ként 16 kor.; 50 kg.-ként 9 kor.

Agnelli-féle „Hungária“ EREDETI burgonya ára: 100 kg.-ként 20 kor.; 50 kg.-ként 11 kor., ab itt vasuti állomás.

Nagyobb vételnél kedvezményezett árban. Kapható létesítőjénél:
Agnelli József plébánosnál
Csári, Nyitra megye.

Vetőmag eladás!

A baranyaszentlőrinczi uradalomban eladandó fajtisza

Canadai vetőzab, 100 q megrendelésnél q-ként 17 kor., kisebb tételekben q-ként 18 kor. árban.

Vauriac takarmány répamag q-ként 60 K árban.

Richardson-Chewalier és Oregon tavaszi árpa q-ként 20 kor. árban ab Esztlőrinc állomás, vevő zsákjaiban vagy önköltségen felszámitandó zsákban szállítva. — Megrendelések intézendők az urad. szamtartóshoz Baranyaszentlőrinczre.

Eladó szőlőoltványok.

I. osztályú gyökeres Riparia Portalis és Rupestris Monticola alanyra oltott kintő borfajták ezre 180—200 korona és kiváló csemegefajták ezre 200—500 korona, dus gyökérrzettel és igen szép hajtással. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld Schmitt Mátyas, Erzsébet szőlőoltványtelep tulajd. Bogáros, Torontálmegeye.

Eladó vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti utántermésű vetőmagzabokat, métermázsánként 21 koronájával ab Zalabér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908. tavasszal szállítva.

Duppai, Milton, Ligovó, Leutewitz.

Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad: Uradalmi intézőség, Mikosd-pusztá, per Zalabér.

Muraközi nóri fajlovak (hidegvérűek).

A t. ez. földbirtokosok, uradalmak és mezőgazdák szíves figyelmébe ajánlom magamat a valódi

muraközi nóri fajlovak,

u. m.: igás, anyakanczák, tenyészesikók és apamének vételnél, melyet én az **első kézből** direkt a **paraszt tenyésztőtől** bárkinek igen szolid feltételek mellett segédkezem beszerezni. Elsőrendű referenciák. Vásárok jegyzékével készséggel és díjtalanul szolgálok. **Hoffmann Lipót** lóvásárló ügynök Csáktornya Muraköz).

Birtokosoktól és uradalmaktól számos elismerés.

Magas csiraképességű

Erdészeti, gazdasági, gyümölcs- és fűmagvakat; erdei és sövénycsemetéket; diszfenyőket, sorfákat; gyümölcsfákat és vadonczokat; Fajburgonyát 100 legjobb fajban legjobb minőségben szállit:

FARAGÓ BÉLA

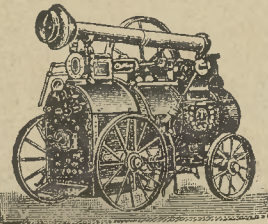
cs. és kir. udvari szállító

Zalaegerszegen.

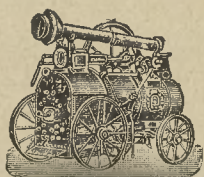
Árjegyzék ingyen és bérmentve!

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.

A m. kir. államvasutak gépgyára gépeinek eladása. Mindennemű gazdasági gépek.

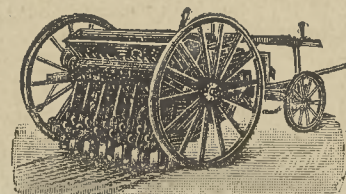
Csereszlepek köttelnek.

Jól javított cséplőkészletek.

Gépjavitások elfogadtatnak.

Kizárólag fajtiszta őszi szedésű, tehát fagymentes, továbbá jégverés-mentes anyagot ajánlok vételre!!!
 Készlet gyökeres csak 120.000. Árjegyzék bárkinek kívánatra küldetik bérmentve! Sima készlet 3 millió.
Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre
	frt	frt	frt	frt		frt	frt	frt	frt		frt	frt	frt	frt
BORFAJ:					CSEMEGEFAJ:									
Budai zöld	fehér	—	—	—	—	—	—	—	—	Muscat Hamburg	fehér	2	15	—
Burgundi	fehér	—	—	—	—	—	—	—	—	" Madersfield c.	—	—	—	1.80
Erdei (fehér bakar)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Augustana	fehér	—	—	2.50
Erdélyi leányka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Calábriai	—	—	—	2
Ezerjő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Csaba gyöngye 10 db sz. 2.50 frt	—	—	—	20
Fehér Bogdányi dinka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Damaskusi	fehér	—	—	2
Furmint	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ezredéves emlék	—	—	—	3
Hárslevelű val. Hegyaljai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ferdinand Lesseps	—	—	—	2
Járdovány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Genau óriás	—	—	—	1.50
Juhfarkok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kecskececs	—	—	—	1.50
Mézes 1 éves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kossuth Lajos	—	—	—	3
Mirkováci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Madelaine angevine	—	—	—	1
Mustos Kadarka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	" royal	—	—	—	—
Olasz rizling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malaga	—	—	—	2.50
Rajnai Rizling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Melinet (homok király)	—	—	—	2
Rakk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Passatutti	—	—	—	1.20
Sárféher	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Precoce de Malingre	—	—	—	1
Sauvignon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Szemendriai	—	—	—	1.80
Semillon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Bronners szőlő vil. piros	—	—	—	1.80
Szerémi zöld 1 éves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kecskececs söt.	—	—	—	1.60
Szlankamenka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malaga rosea vil.	—	—	—	2.50
Zöld Sylváni 1 éves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malakoff Ossum söt.	—	—	—	3
Bogdányi dinka	piros	—	—	—	—	—	—	—	—	Rosa minna di Vacca	—	—	—	1.80
Kövidinka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Dodrelábi	fehér	—	—	1.20
Szlankamenka	piros	—	—	—	—	—	—	—	—	Izabella	—	—	—	1.20
Tramini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malaga kék	—	—	—	2
Veltelini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ökörszem	—	—	—	1.20
Vörös dinka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Olivette nouve	—	—	—	1.80
Alicante bouebet	fehér	—	—	—	—	—	—	—	—	Trollingi	—	—	—	1.50
Aramon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vegy. csemege exquisit fajok	5	35	—	2
Carbenet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	" kiváló jó	4	25	—	1.50
Kadarka nemes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	" chasselas fajok	—	—	—	1
										Rip. portalis I. oszt.	2.50	22	—	1.40

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaim számítom fel. A vevők fajtiszta, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-gabona-burgonya-faszén-gyapju

ZSAK

kazal-repeze-behordási-rostaalj-waggon

PONYVA

Szőlőkötöző fonal, csomagoló vászon, kötelek, zsák-zsinegek, lópokróczok, HUNGARIA kettős kézi kévekötelek favéggel.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés.

Sürgőnyczim: NAGELA BUDAPEST. Vidéki telefon: 35-92.

ACZÉL EKÉK.

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczél kormányokkal, tégely-aczélból készült ekefejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet,

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf kizárólagos ekegyára.

Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL”

vetőgépek iránt gazdatársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomás-szal szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és czelebntől mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglat, czelebnt-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsővezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességgel gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gasparly & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok . . . . . 764.760.16 "

Összesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor
1902. " " 59.782.28 " 1905. " " 61.730.60 "
1903. " " 109.331.73 " 1906. " " 39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A huszadik század

ÉPÍTŐ ANYAG-a

a czelebnt-homok, czelebnt-kavics, czelebnt-bánya, törmelék-tégla, cserép, üregtömbépítési kő, homok és kavics mint

HOLT TŐKE

hever sok helyen értékesítés nélkül, holott egyszerű gépekkel könnyű szerrel

PÉNZZÉ TEHETŐ.

Kérjen ingyen és bérmentve prospektust és mintákat téglá, üregtömb és totócserepét és küldjön bérmentve 20 kilogrammot a nyersanyagból (homok v. kavics) költségmentes próbagyártáshoz.

Fali téglá előállítási költség 1000 drb . . . . . K 20.—
Hornyolt cserép előállítási költség 1000 drb . . . . . " 42.—
Üregtömb 1000 téglába átszámítva . . . . . " 17.—

Képviselő
kerestetik.

BÜSCHITZ MÓR KOMÁROM
Stube Henrik, Weida, szakgépgyár vezérképviselője.

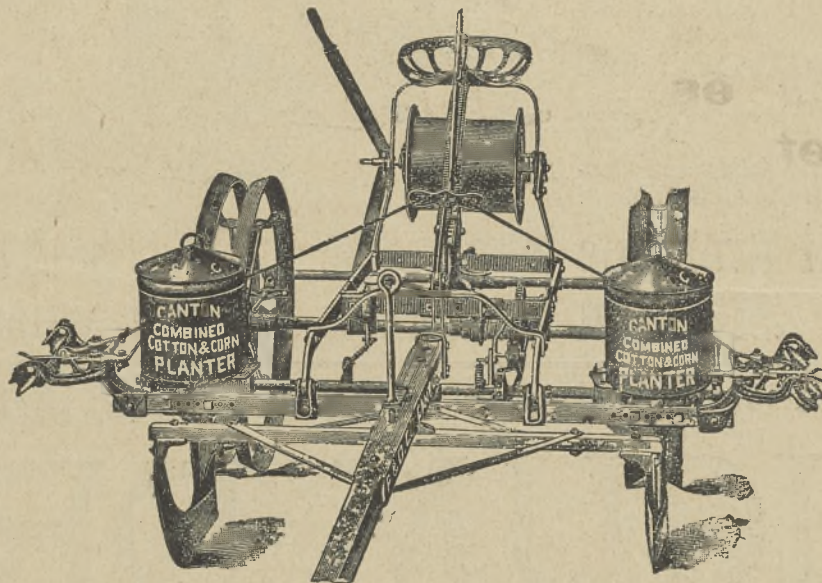
TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior”

automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior”

megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„Senior” tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior”

munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior”

magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül **200 példányban** kitűnő eredménnyel dolgozott.

Referenciák:

Főhercegi uradalom, Főherceglak.
M. kir. gazd. akadémia, Debreczen.
Ungar Lajos urad., Ómoravicza.
Deutsch Sándor gazd., Valkány.
báró Podmaniczky Endre urad., Kelebla.
báró Hammerstein R. urad., Pusztasári.
Gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

Mc Cormick Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Referenciák:

gróf Eltz-féle urad., Vukovár.
gróf Teleki Arvéd urad., Drassó.
báró Kemény József urad., Marosnémeti.
gróf Andrassy Sándor urad., Szigetvár.
Csóka uradalom, Csóka.
Plukovits József gazd., Csantavér.
Deutsch Adolf gazd., Nagybogdány.
Gergely Károly gazd., Gyömrő.